

# Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

În acest număr:

Americanii despre spectacolele  
„MARELUI BALET”

de B. Strelnikov  
(pag. 5-a)

Ce sînt mașinile cu comandă  
automată?

de prof. E. Nicolau  
(pag. 8-a)

## Viitoare porți de aur...

Cînd s-a ivit prima școală din lume, cu primii dascăli și cu primii discipoli, cu primii dulci fiori ai înțelepciunii, istoria pedagogiei nu a putut și nu va putea să statornicească. De atunci însă, din acel moment tulbure dar măreț, cuvîntul școală și-a amplificat necontenit lumina și, aidoma unui obiect așezat între două oglinzi paralele, și-a multiplicat incalculabil sensurile. Cînd Socrate se plimba printre ascultători și-și mălțurisea cugelările, el făcea școală (peripatetică). Pictorii care învățau meșteșugul de la Michel Angelo sau Leonardo se intitulau cu legitimă mîndrie discipoli ai celor două genii. Raționalistii și iluministii postmergători revoluției franceze se lăudau, pe bună dreptate, că au învățat la școala revoluției. Doftana a fost calificată drept înaltă școală a comuniștilor din țara noastră. Dincolo de granițele didactice, școala s-a încetățenit în știință și artă, în economie și în politică, în toate disciplinele luminii și înțelepciunii. Dar dincolo de toate îndeletnicirile lumii, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie rămîne cea mai desăvîșită școală a omenirii, întrucît ea a transfigurat și replăsmuit toate disciplinele spiritului pe tipare noi, altruiste, înnoitoare, și educative intru totul. Artele, toate, au cunoscut, prin revoluție și după revoluție cel mai nobil, mai umanitar și mai înalt mecenat. Literatura sovietică, fruct de aur al revoluției este, ca să spunem așa, o altă literatură. Scrisă cu aceleași litere, alcătuită din aceleași imagini și publicată în tipografii ca toate celelalte literaturi, avînd pe coperte un autor, un titlu, un tiraj și un preț, literatura realist-socialistă este, cu toate acestea, altceva. Este structural altceva. Căci ea imbină selea de cunoaștere și arta culturii cu o etică perfectă și servește educația în numele a tot ceea ce e demn și frumos în sufletul omenesc.

Cînd citim, de pildă, „Așa s-a călit oțelul”, materializăm ideile romanului nu numai în emoții estetice, ci și în elan creator; concomitent cu acest simțămînt, ne călim (ca să fim în temă) voința, — ne armonizăm tinerețea fără bătrînețe cu neegalata tinerețe a comunismului, erupem majestuos ca un vulcan cu diamante, tot ceea ce avem viabil și scintilete în lăuntrul sufletelor

noastre. La fel, cînd recităm pe Maikovski, trepidăm la înalta tensiune a epocii și, vizionari, atingem strălucitoarele zone ale nemuririi. Cînd îl citim pe Makarenko, credem în ceea ce nu bănuiam că se poate crede, cum în urma înfîlțirii spirituale cu Gorki dăm foștilor dezmoșteniți ai destinului bilet de liberă trecere spre desăvîșire. De altfel, literatura sovietică este prima literatură a lumii care a scris cuvîntul OM cu literă mare, schimbîndu-l din substantiv comun în substantiv propriu. Și oare, ce alt sentiment încearcă cititorul nostru cel de toate zilele, după ce face cunoștință cu Ehrenburg și Leonov, cu Șolohov și Fedin, cu Tvardovski și Auezov?

S-a dovedit, tot în U.R.S.S., că mulțarea pe evenimentul nud și proaspăt, nu osîndește arta la cenușiu, atîta vreme cît capacitatea de tipizare a artistului nu se vedește deficitară.

Dar să revenim la comorile spirituale. „Atelierul de foc”, e o credință în ridicarea omului, de pe trepte rudimentare, pe piscuri vestite. „Insemnările unui partizan” este o gramatică a patriotului socialist în timpul marelui război de apărare a țării. Piesa lui Simonov „Așa va fi” ca, de altfel, și romanul Galinei Nikolaeva „Secerișul” sînt un ales îndreptar al vieții de familie, al iubirii de tip nou, al atitudinii cetățenești exemplare. „Pavlik Morozov” al lui Șcipaciov, ne face intimi cu un pionier erou, pe cînd Timur e superba figură a unui pionier sîntos moralicește și erou al păcii. Fiînd, în primul rînd, o literatură a patriei sovietice, literatura realist-socialistă este, totodată, a globului întreg.

Etică, optimism, patriotism și cultură, aceasta este literatura sovietică. Congresul recent al scriitorilor din U.R.S.S. nu face altceva decît să încheie un bilanț glorios și să deschidă viitoare porți de aur. Credem, alături de întreaga omenire progresistă, în această literatură universală. Credem că în anii septenaliului ea va imprumuta de la comunism și de la zborul în cosmos noi dimensiuni, ea va triumfa cu succese sporite, oferindu-ne exemple nemai-oferite și desfășîndu-ne inima cu capodopere a căror transpunere românească o vom urgenta.

Al. Andrițoiu



Examenle bat la ușă...

## „Sîntem bucuroși să cunoaștem România”

Săptămîna culturii românești, care s-a desfășurat în R.S.S. Letonă între 17—24 mai, se înscrie ca o manifestare a strînsei prietenii dintre poporul leton și poporul român. Dacă ar fi să exprimăm într-o singură frază importanța acestei Săptămîni, am spune că ea ne-a ajutat să cunoaștem mult mai bine viața și cultura poporului din Republica Populară Romînă.

S-a scris la vreme despre manifestările variate care au avut loc în țara noastră cu prilejul Săptămîni culturii românești, așa că n-am să mai revin asupra lor. Aș dori să subliniez aici că în organizarea lor am primit un mare ajutor din partea A.R.L.U.S.-ului.

Relațiile de colaborare dintre Asociația letonă de prietenie și legături culturale cu țările străine și A.R.L.U.S. datează mai de mult. A.R.L.U.S. se numără printre primele Asociații din

străinătate care ne-au trimis materiale documentare atît de necesare în munca noastră și continuă să dețină pînă azi primul loc. Primum cu regularitate din București lucrări beletristice, ziare, reviste, buletine informative, un mare număr de cărți de artă și știință.

Sîntem bucuroși că toate acestea ne ajută să cunoaștem și să iubim România, constituie un ajutor efectiv în activitatea noastră de popularizare a realizărilor Republicii Populare Romîne, a artei, literaturii și științei românești în rîndurile oamenilor nuncii din Letonia sovietică. Cărțile, ziarele și revistele primite din România iau drumul bibliotecilor din Riga, Liepaia, Jelgava, Daugavpils și alte orașe din republica noastră.

Un interes deosebit în rîndul oamenilor muncii din Letonia sovietică a trezit marea expoziție documentară despre realiza-

rile din România, care a fost trimisă la Riga cu prilejul celei de-a zecea aniversări a Republicii Populare Romîne. Această expoziție a fost prezentată la Muzeul istoric din Riga și la Muzeul etnografic din orașul Ventspils.

A.R.L.U.S.-ul ne dă posibilitatea să facem cunoscută la noi muzica românească. Partiturile și înregistrările pe discuri ne sînt de mare folos, întrucît îngăduie muzicologilor noștri să cunoască particularitățile muzicii românești.

Peșteru toate acestea mulțumim conducerii A.R.L.U.S. și-i urăm noi succese în munca importantă și folositoare pe care o desfășoară.

acad. P. Valeskaln  
președintele Prezidiului Asociației letone de prietenie și legături culturale cu țările străine.



## Congresul scriitorilor sovietici

# Moment însemnat în dezvoltarea literaturii realist-socialiste



În momentul când sînt scrise aceste cuvinte, lucrările celui de-al treilea Congres al scriitorilor sovietici sînt în plină desfășurare. Marelui aport la dezbaterile problemelor literaturii va fi încă îmbogățit prin contribuția altor scriitori, prin concluziile ce vor fi trase. Dar de pe acum, din lectura raportului prezentat de Aleksei Surkov, din informațiile despre cuprinsul intervențiilor unora dintre participanți, ne dăm seama de importanța cu totul deosebită a acestui Congres pentru dezvoltarea întregii literaturi a realismului socialist.

Vom sublinia că toate cuvintele pe care le pronunță scriitorii sovietici la Congres dobîndesc o semnificație specială datorită faptului că ele izvorăsc din conștiința unor artiști ai cuvîntului, aparținînd țării care, prima în lume, a trecut la construcția desfășurată a comunismului, a unor artiști preocupați adînc de sarcina educării comuniste a oamenilor.

Congresul a pus pe primul plan dezbaterile rolului educativ al literaturii sovietice. Misiunea educativă, aceasta este una din principalele trăsături care deosebesc literatura sovietică de literatura burgheză, a arătat Konstantin Fedin, în cuvîntul său de deschidere a Congresului. Deosebirea aceasta caracterizează întreaga literatură care se călăuzește de metoda realismului socialist, o ridică la o mare înălțime deasupra literaturii burgheze și constituie cea mai fericită dezvoltare a glorioaselor tradiții realiste ale literaturii din trecut.

Relevarea misiunii educative a literaturii drept una din trăsăturile principale ale literaturii sovietice și ale realismului socialist, accentuează asupra sarcinii pe care o au operele literare în transformarea vieții și societății, asupra însemnătății eroului pozitiv în opera literară. Existența eroului pozitiv în literatură este întemeiată în primul rînd pe respectarea realității — iar realitatea construcției, comunismului este cel mai pilduitor exemplu de făurire a noilor eroi în condițiile nobile orînduirii. Legătura strînsă a scriitorului cu viața patriei este izvorul nesecat de eroi pozitivi ai literaturii — și acest lucru este exemplificat în chip strălucit chiar prin acest unic exemplu pe care-l extragem din raportul lui Aleksei Surkov. În anii care s-au scurs de la cel de-al doilea Congres al scriitorilor sovietici pînă astăzi, numărul cărților literare editate în Uniunea Sovietică a crescut cu 30 la sută, iar tirajul lor cu aproape 75 la sută. O mare dezvoltare au cunoscut în acești ani literaturile naționale din diferitele republici sovietice, iar apariția unui mare număr de noi autori este unul din fenomenele cele mai caracteristice ale acestei perioade.

Acest progres al literaturii este expresia viei și conștiinței scriitorilor sovietici despre rolul lor în societatea sovietică și despre sarcinile literaturii față de cititorii, care alcătuiesc marea masă a poporului sovietic. Constructor al comunismului, este o expresie vie a consolidării și dezvoltării neîntrerupte a frontului scriitoricesc în Uniunea Sovietică.

Literatura sovietică își face un titlu de glorie

*Dramaturgul A. Stein și criticul I. Sartakov discutînd cu scriitorul Mihai Beniuc și soția sa, într-o pauză a Congresului scriitorilor*

din intensificarea legăturilor ei cu viața poporului, din consacrarea tuturor forțelor ei telurilor înalte către care Partidul Comunist al Uniunii Sovietice conduce marea masă a poporului sovietic. Pe această bază se realizează încă o trăsătură a noii literaturi, aceea pe care i-o dă perspectiva viitorului. Viitorul oamenilor sovietici este comunismul. Citînd cuvintele rostite de N. S. Hrușciov în Raportul la cel de-al XXI-lea Congres al P.C.U.S., că „pentru a ajunge la comunism, cea mai dreaptă și perfectă societate, în care vor ieși pe deplin la iveală cele mai bune trăsături morale ale omului liber, trebuie să educăm omul viitorului încă de pe acum”, A. Surkov a arătat: „aceste cuvinte definesc conținutul de idei și conținutul moral al viitoarelor noastre opere. În ele sînt arătate succint și expresiv, principalele trăsături ale chipului moral al omului societății comuniste”.

Congresul a acordat o largă atenție și a dezbătut în profunzime căile prin care se realizează în literatură chipurile acestor oameni. A reieșit cu o mare lumină în evidență preocuparea scriitorilor sovietici de a găsi formele noi cele mai potrivite, care să exprime noile stări de lucruri în Uniunea Sovietică, trăsăturile noi ale omului care construiește comunismul.

Congresul aduce o îmbogățire și în ceea ce privește practica viei a creației, procesul muncii literare, dezvoltarea genurilor și a speciilor, viața nouă a genurilor și speciilor literare. Încă în primele capitole din raportul prezentat la Congres se dă o mare atenție schiței și nuvelei, genurilor operative, problemei construcției eroului, se accentuează asupra măiestriei artistice a literaturii, asupra legăturilor între artele înrudite. Aceste preocupări sînt de natură să fertilizeze munca literară, să dea un avînt căutărilor creatoare în domeniul formei literare, pentru aflarea celor mai adecvate modalități în realizarea conținutului de idei și a moralei înalte care stă la baza literaturii sovietice.

Prin roadele sale, prin dezbaterile și concluziile sale, acest Congres prezintă un interes considerabil pentru literatura progresistă din întreaga lume și, în principal, pentru literatura realismului socialist pe care o realizează scriitorii țării de democrație populară. Teoria realismului socialist se îmbogățeste cu experiența practică și cu teoria literaturii din țara care construiește comunismul. În lupta împotriva infiltrării ideologiei burgheze și a încercărilor revizioniste, învățămintele Congresului scriitorilor sovietici ne sînt tuturor de un mare ajutor. Lupta împotriva revizionismului și apărarea fermă a pozițiilor noastre consecvent revoluționare sînt între principalele sarcini ale scriitorilor, ele constituie modul lor curent de a gîndi și de a acționa. Aceasta se unește cu sarcina apărării păcii și a cuceririlor democratice ale poporului pe drumul socialismului și comunismului.

Mihai Gafița

# Viața unui mare artist

Pictorul Surikov este unul din cei mai importanți reprezentanți ai realismului critic rus din a doua jumătate a secolului trecut. Opera lui, aflată prin ascendența influențelor care i-au ajutat înflorirea, cit și prin raza de acțiune perpetuată de-a lungul deceniilor pînă în ziua de astăzi, se înscrie pe linia tradițiilor unei arte majore străbătută de patos eroic, destinată să educe și să însușească privitorii. Preocupat de a dezvălui prin imaginea plastică forța spiritului, noblețea acțiunii omenești, impetuoșitatea adevărului istoric, Surikov a fost unul din vajnicii apărători ai legăturii indisolubile dintre conținutul operei de artă și forma ei de expresie. Ideea tabloului, măturarea Surikov, îi apărea în conștiință odată cu forma lui, iar „distribuția culorilor, lăalaltă cu compoziția”. Prin toată concepția lui despre artă, prin metoda de lucru, prin felul de a-și dirija și transpune în creație experiența de viață, prin poziția lui față de realitatea socială, Surikov este un precursor al concepțiilor noastre de astăzi despre creația artistică, iar opera lui un prețios izvor de învățăminte pentru artiști. Aceste aspecte ale personalității lui Surikov, ca și altele, sînt foarte bine puse în valoare de monografia lui Gor și Petrov care îi este consacrată. Destinată tineretului, deci trebuind să reunească sarcinile unei informații complete cu cele ale unei prezentări educative, exemplificatoare, cartea pe care Editura Tineretului a avut buna inspirație de a o traduce în limba română este alcătuită după principii care îndeobște stau la baza întocmirii monografiilor sovietice de artiști.

În primul rînd este vorba despre relieful unității personalității artistului studiat, în raport cu condiționarea de către mediul în care s-a format și a activat. Această unitate a trăsăturilor fundamentale ale personalității lui Surikov este urmărită, în momentele ei caracteristice, pregnante, nu numai de-a lungul diferitelor etape de creație, dar și în copilărie, în adolescență, în anii de studiu. Ținînd seamă de specificul acestei monografii, autorii au ales, mai cu seamă pentru perioada copilăriei și cea a primei tinereți, momente deosebit de semnificative din punct de vedere educativ, fără ca totuși selecția să aibă o

G. Gor și V. Petrov: V. I. Surikov. Colecția „Oameni de seamă”, Edit. Tineretului, 1959.

notă insistent pedagogică, moralizatoare.

Ca și mulți alți artiști ruși, Surikov a cunoscut îndeaproape în timpul copilăriei, atunci cînd impresiile se statornicează cu cea mai mare forță, bogățiile tradiției ale folclorului național, sub toate formele lui. Acest prim contact cu creațiile artistice populare a sădit de timpuriu în sufletul viitorului artist dragostea și admirația pentru poporul său, care a devenit personajul principal al marilor sale compoziții istorice de mai tîrziu. „Sensibil la pitorescul amănunțelor expresive și la poezia evocatoare a vechilor monumente naționale care vorbeau despre istoria țării lui, Surikov a fost în același timp un pasionat al documentării exacte. Realizarea celebrilor sale tablouri istorice „Dîmineașca executării strelîților”, „Menșikov la Berezov”, „Boieroaica Morozova” ca și altele, mai puțin cunoscute, dar nu mai puțin interesante, era precedată de o îndelungă perioadă de pregătire, în timpul căreia artistul cerceta, cu o migală și răbdare de istoric, documentele epocii respective, dar încerca totodată, cu o însușețire de poet inspirat, să găsească mijloacele de a învia trecutul, de a face din imagine „ceva viu, mai presus de pictură”.

Tocmai aici stă actualitatea concepției lui Surikov despre compoziția istorică, concepție insuficient înțeleasă la timpul ei, chiar și de cei mai sinceri admiratori ai pictorului. Îmbinarea aceasta dintre reconstituirea veridică în toate amănunțele a epocii înfățișate, pe baza unei înțelegeri profunde a semnificațiilor ei istorice și evocarea sintetică, liberă, a unui moment din trecut în care adevărul vieții și adevărul istoric, documentul și ficțiunea se contopesc armonios, constituie una din temelile picturii istorice realiste. Născută din principile esteticii democrat-revoluționare a lui Cernișevski și, în filiație directă, din pictura istorică umanistă a lui Ivanov, arta lui Surikov s-a menținut în toate etapele ei la acel ton major care îi asigură viabilitatea. Ca și Repin sau Serov, Surikov a întruchipat cu măiestrie în operele sale ideea lui Cernișevski „frumosul este viața”. Subliniind, într-o expunere cursivă, plăcută, bogată în episoade pitorești, actualitatea și importanța creației lui Surikov, monografia semnată de Gor și Petrov este o deosebit de utilă contribuție la răspîndirea cunoștințelor despre arta plastică.

Amelia Pavel

## BREVIAR

Teatrul de operă din Chicago a pus în scenă opera „Boris Godunov” de Mussorgski. Spectacolul este interpretat în limba rusă.

O altă operă rusă, „Tarul Saltan” de Rimski-Korsakov a fost montată pe scena teatrului de operă Burn din Elveția.

La Moscova a avut loc o ședință extraordinară a Academiei de Științe a U.R.S.S., organizată în colaborare cu Societatea de geografie a U.R.S.S., Universitatea din Moscova și Asociația de prietenie sovieto-germană,

consacrată comemorării a 100 de ani de la moartea marelui savant german Alexander von Humboldt.

Se știe că spre sfîrșitul vieții sale, Alexander von Humboldt a întreprins o călătorie în Rusia, al cărei rezultat a fost lucrarea în trei volume „Asia Centrală”. Savantul german a fost membru honoris causa al Academiei de Științe din Petersburg, al Universității din Moscova și al altor citorva societăți științifice rusești.

Compozitorul ucrainean I. Meitus a terminat o nouă operă, „Fericirea furată”. Libretul operei

aparține poetului Maxim Rîlski. Un alt compozitor ucrainean E. Iușevici, lucrează la opera „Bertozka”, consacrată dragostei și prieteniei dintre popoarele sovietice, iar compozitorii K. Dankevič și G. Maiboroda la operele „Nazar Stodolea” și „Taras Șeucenko”, închinute memoriei marelui poet.

În cursul acestui an, Editura pentru literatură străină din Moscova va tipări 150 de monografii și volume cuprinzînd selecțiuni din lucrările unor oameni de știință străini, privind îndeosebi fizica nucleară.

Profesorului Letunov, șeful secției de medicină sportivă a Institutului central de cultură fizică

al U.R.S.S. i-a fost decernat premiul Angelo Mosso pe anul 1957-1958, instituit de Federația italiană de medicină sportivă pentru cele mai remarcabile lucrări în acest domeniu. Profesorul Letunov este autorul a 80 de lucrări de medicină.

Operele scriitorilor sovietici au fost tipărite pînă în prezent în străinătate, în peste 17.000 ediții, reprezentînd lucrările a mai mult de 1.200 prozatori și poeți sovietici.

Sub titlul „Sub steagul socialismului”, editura „Izvestia” a tipărit o enciclopedie a țărilor socialiste în care, bogat documentate, sînt prezentate marile realizări dobîndite de aceste țări în construirea vieții noi. Articolele și reportajele cuprinse în enciclopedie sînt semnate de ziaristi

și scriitori, de conducători de partid și de stat, de ingineri, muncitori, tărani și oameni de știință din țările socialiste.

Compozitorul Dmitri Șostakovici și violonistul David Oistrach au fost aleși membri de onoare ai Academiei regale britanice de muzică.

O expediție a Academiei de Științe a R.S.S. Turkmene a descoperit recent într-unul din raioanele republicii, peste două mii de manuscrise vechi, orientale. Printre manuscrise se află și poemul „Șah-name” — a poetului tadjik Abul-Kasim Firdousi. Poemul conține peste 136.000 versuri și e scris într-o vechi scriere arabă.

Pe lângă Institutele de arte plastice din Moscova, Leningrad, Riga și Tbilisi au luat ființă pri-

mele școli serale de desen și pictură pentru muncitori și funcționari. Cursurile au o durată de patru ani.

Anul trecut, editurile din Azerbaidjan au tipărit 1075 titluri de cărți, într-un tiraj de peste 8 milioane exemplare.

La Erevan a luat ființă un institut de electronică. Este cel de al 29-lea institut științific de pe lângă Academia de Științe a Armeniei.

### veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.83.10.

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.



# LA PRIMA BRIGADA COMUNISTA DE MUNCA

*Istoria recentă și prezentul care intră în istorie. Un depou de triaj care selecționează valori etice. Și câteva cuvinte despre modul de viață.*

Dacă ești la Moscova și vrei ca din întâmplările zilei de astăzi să descifrezi ceea ce va fi mâine, nu trebuie să cauți, desigur, un loc anume potrivit pentru ascunerea observațiilor. Ziua de astăzi și cea de mâine se întrepătrund adesea atât de strâns, încât e foarte greu să așezi un holar între ele.

Și cu toate acestea, m-am dus departe, pînă la unul din capetele Moscovei să găsesc o brigadă comunistă de muncă. Nu oricare, deși la Moscova sînt astăzi peste 6.000, ci cea dintîi. Căci mai mult decît să văd, vroiam să înțeleg. Să înțeleg resorturile suleștești care i-au împins pe primii oameni sovietici să facă acest pas către ziua lor de mâine. Să înțeleg procesul de formare a eticii noi, procesul de apariție a unor noi trăsături ale omului societății comuniste.

## MUZEUL DE LA DEPOUL DE TRIAJ

Depoul de triaj al liniei de cale ferată Moscova-Riazan se află undeva la marginea uriașei Capitale, într-un decor de mare oraș industrial, dar cu absența



Boris Brikov, tînărul nostru interlocutor

instituție care spune multe chiar numai prin faptul că există.

Instalat în două săli mari, curate, ferite de zgomot dar fără nici un fast, cu două colaboratoare, mi se pare, ce se îngrijesc de continutul lui îmbogățire, muzeul e o anexă vie a depoului și, după cîte am înțeles, un obiect de mîndrie al muncitorilor acestuia.

Căci cea dintîi sală cuprinde fotografiile și documentele scrise despre o întâmplare care a intrat nu numai în istoria depoului, ci a întregii țări sovietice. Despre ce anume e vorba? Despre nimic altceva decît că la 12 aprilie 1919, din inițiativa unui tînăr muncitor, Ivan Efimovici Burakov, a început pe teritoriul de atunci al depoului mișcarea subotnicilor comuniste. În același an, Vladimir Ilici Lenin a scris apoi „Marea inițiativă”.

Dintre muncitorii de atunci mai sînt în viață numai patru. Pensionari cu toții. Nu de mult a mai fost aflat totuși și un al cincilea pensionar al depoului: una din cele trei locomotive reparate cu prilejul primului subotnic comunist. Bătrîna locomotivă a fost găsită tocmai la Habarovsk — aproape de țărmurile Oceanului Pacific; a fost adusă la depou, unde acum i se face toaleta de rigoare și curînd va alcătui un fel de filială mecanică a muzeului.

De pe pereți și din albume te privesc ochii tineri și entuziaști sau chipuri de muncitori bătrîni, oameni așezați și scumpi la vorbă... Și cu toții povestesc fără grai istoria unor ani de aspre încercări, dar și a unor ani de mari izbînzî, în care tradiția revoluționară s-a păstrat mereu vie, încălzindu-i și însuflețindu-i pe „cei mai buni dintre cei buni”.

Din cea de-a doua sală a muzeului am să-mi îngădui să amintesc numai un singur exponat: un mic tablou sinoptic care arată că printre muncitorii depoului de triaj Moscova-Riazan se numără: 1 Erou al muncii socialiste, 142 de muncitori decorați cu Ordinul „Lenin”, 115 decorați cu Ordinul „Drapelul roșu al muncii”, 120 cu medalia Pentru eroism în muncă, 88 cu medalia Pentru muncă exemplară, și 334 cu diverse insigne onorifice ale Ministerului Comunicațiilor. Subiectele celorlalte exponate am preferat să le văd în carne și oase în curtea și atelierele depoului, dat fiind că cea de-a doua sală a muzeului ilustrează întâmplări și oameni din zilele noastre.

**CUM SE NAȘTE O IDEE-FORȚĂ**

Cînd am ieșit din încăperile muzeului am dat toată dreptatea celor care socotiseră că prima luare de contact cu cea dintîi brigadă comunistă de muncă e potrivit s-o faci cunoscînd cîte ceva din antecedentele locului ei de muncă.

Și în timp ce ne îndreptăm spre ateliere, îmi spunem că brigăzile comuniste confirmă odată mai mult că într-adevăr socialismul este în stare să genereze nu numai mari valori materiale, într-un ritm necunoscut vechii societăți, ci și neprețuite valori etice, de neconceput pentru capitalism. Pentru

că — nu-i așa? — nimeni nu-și poate închipui că la „Ford” sau la „Wikers Armstrong” s-ar putea alcătui echipe de muncitori care, dezinteresat, să-și pună tot ce au mai bun în ei, spiritul lor de inițiativă, tot elanul lor creator spre a face să prospere întreprinderea în care muncesc.

Aveam sentimentul că ne aflam la izvorul uneia din „minunile” care nu încetează să-i uimească pe cercetătorii occidentali ai „fenomenului” sovietic.

Oricine înțelege că într-un atelier de reparat locomotive „Diesel” nu poți lua un interviu după toate regulile genului. Oamenii își au fiecare indeletnicirile lor foarte precise, zgomotul mașinilor nu prea lasă cîmp liber vorbelor, iar pentru însemnări, dacă mai vrei să-ți faci și însemnări, trebuie să te mulțumești cel mult cu un colț de strung.

Cu toate acestea, cînd în atelier s-a aflat că un ziarist din România dorește să cunoască prima brigadă comunistă de muncă s-au găsit destui interlocutori dispuși să-i dăruiască o părțică din timpul lor, cu care altmîntre nu prea sînt largi. La depoul de triaj al liniei Moscova-Riazan, ca și pretutindeni în Uniunea Sovietică, cuvîntul „România” îți deschide toate porțile, îți cîștigă îndată prieteni îndatoritori și atenți.

Boris Brikov e un tînăr de 24 de ani, înalt, blond și vesel, cu o meșă rebelă de păr pe care și-o astîmpără mereu cu un gest reflex. E noua generație a depoului. Nikita Șirokovi, muncește în atelierul de reparat „Diesel” de 34 de ani. Întîmplările pe care le-a străbătut sau la care a fost numai martor i-au săpat săntuțele adînci pe chipul din care scînteiază doi ochi vii și veseli. În dorința de a stînjea cit mai puțini muncitori de la treburile lor, i-am împovărat cu întrebări în specul pe aceștia doi.

Și încet-încet din întrebările mele și din cele ce mi-au răspuns ei s-a înfiripat istoria nașterii primei brigăzi comuniste de muncă.

La început, de la oricare din oamenii cu care stătușem de vorbă nu izbutisem să scot decît acest răspuns:

— Ideea s-a născut în atelier...  
— Bine, bine — încercam eu să-i zgîndăr, nu se poate însă ca 52 de oameni să aibă deodată același gînd... Cui i-a trecut totuși prin minte mai întîi?

Dar membrii primei brigăzi comuniste păreau să nu acorde nici o însemnătate acestui lucru. Ideea-îorlă, care a cuprins acum întreaga țară sovietică, li se pare un bun comun, pentru care se simt cu toții solidari și față de care nu începe nici un orgoliu particular.

Am stăruit în investigația mea și pînă la urmă am aflat ce doream să știu...

În atelier sînt șapte membri de partid. Cînd ziarile au început să scrie mai mult despre planul septenal, cînd contururile a ceea ce va însemna realizarea acestui plan pentru întreaga țară și pentru fiecare om sovietic în parte au început să se deseneze cu tot mai mare limpezime, comunistii de la atelierul de reparat locomotive al depoului liniei ferate Moscova-Riazan și-au spus:

— Bine, bine! Dar noi ce facem?...  
Și au pornit să se sfătuiască. Se întilneau uneori după amiezile la cîte unul din ei acasă sau plecau împreună cîte doi-trei de la lucru. Încercau astfel să-și dea seama de felul în care și-ar putea și ei aduce contribuția la grăbirea ivirii zorilor noii societăți.

— Am socotit că oamenii care încep să construiască comunismul — mi-a deslușit lucrurile Nikita Șirokovi — trebuie să trăiască ca niște comunisti...  
Mărturisindu-și unul-altuia gîndurile,

Dumitru Hincu

(continuare în pag. 11.a)

## Cazul Zoriei Danovskaia

S-a născut în 1930. Se mai juca din cînd în cînd cu păpușile, cînd a început războiul. Demențiala aventură hitleristă i-a frînt și ei copilăria. În 1944, cînd a intrat în Comsomol, maturizată înainte de vreme de tragică experiență care a bîntuit lumea, era un om întreg. Dovedea aptitudi deosebite pentru studiu, era interesată de cele mai diverse, cele mai dificile probleme de cunoaștere. Mai apoi s-a înscris la secția de filologie iraniană a Universității din Moscova. Primul an după terminarea facultății l-a petrecut în Tadjikistan, unde a lucrat ca redactoare. Simțea, însă, nevoia imperioasă să se depărteze pentru o vreme de manuscrise vechi și să se apropie de oameni noi. De aceea a fost trimisă de Comsomol să conducă un club colhoznic din apropierea Moscovei. În satul Istra a deslășurat o activitate pasionată de activist cultural. Zoria a devenit copilul de suflet prețiat al celor de pe meleagurile Istrei; colhozul și oamenii lui au ajuns să fie mai mult decît o mamă adoptivă pentru Zoria. O încintau livezile înmiresmate, s-a legat strîns de plaurile inverzite și de susurul potolit al apelor de cîmpie. Dar era mai cu seamă îndrăgostită de peisajul uman, care se vedea mai viu colorat, mai bogat nuanțat, decît generoasa paletă a naturii. Era tînără, exuberantă, simțea nevoia prieteniei. Și s-a împrietinit cu tot satul, cu oameni admirabili pe care îi surprindea mereu în impresionante instanțanee de viață. Lucra neobosită, era fericită, dar parcă îi mai lipsea totuși ceva. Din cînd în cînd se întorcea la stovete misterioase ale vechii culturi iranice. Și astfel își redescoperi interesul pentru cercetarea minuțioasă. Dar nu asta îi lipsea. În serile lungi de iarnă mîzgălea hîrtia ispititoare, a cărei albeață imaculată o intimidă. Și încetul cu încetul se obișnuie cu ea și și-o luă drept confidentă. Începu să facă însemnări din ce în ce mai febrile. Nu-i mai ajungeau nopțile nesfîrșite ale iernii. Își jură și odihna din după amiezele înfierbîntate de vară. Nu simțea nici trepidația căruței, a trenului, în scurtele călătorii din jur. Însemna, însemna mereu. Notele jugare, rîndurile care începeau să se alinieze într-o ordine din ce în ce mai logică, o fascinau. Zoria își descoperise vocația. Nu cumva are să devină scriitoare? Dar alungă gîndul, care o mîngîia și o speria în același timp. N-avea răgazul să se oprească. Scria, scria mereu. O piesă, a doua. Versuri. Scenarii și nuvele. Un început de roman. În timpul liber, nu-și drămuia sirgîntele la clubul sătesc. Muncea odîhnindu-se și se odihnea muncînd. I se părea că-i absurd să despartă activitatea la club, înfîlînrile cu oamenii, de noile ei manuscrise. Și le confundă, lăsîndu-le să se fertilizeze reciproc.

Acum un an și mai bine și-a luat înima în dinți, a plecat la Moscova și a înminal, cu ochii plecați, redactorului care a împinat-o la revista „Teatr” manuscrisul unei piese (îi dăduse deocamdată titlul „Meșterii liberi”). Era fericită că scăpase de această corvoadă. Și se întoarse în colhoz să continue amestecul magic dintre muncă și însemnările ei, tulburătoarea fuziune a literaturii cu viața. N-au mai trecut decît cîteva zile blînde de toamnă și freamătul Zoriei s-a stîns pe neașteptate, într-un stupid, nemilos accident de masină.

...În seara de mai a proaspelui premiere de la Teatrul central de copii din Moscova cu „Meșterii liberi”, probabil că nu numai eu, nu numai vecinul meu, ci întreaga sală se gîndea la Zoria și la bucuria pe care ar fi avut-o văzînd cum însemnările ei febrile, neînsemnate cum i se păreau, au prins hîntă pe scenă. Simțeam, transmisă la luminile rampei, frumusețea vieții colhoznice, pe care a cunoscut-o și iubit-o Zoria, pe care ne-o făcea familiară, cunoscută, dragă și nouă. Și m-am dus o clipă cu gîndul la aceia care, aspirînd la literatură, își încheie socotelile cu realitatea, făcînd vizite festive în fabrici sau la sate. Dînd frîu liber fantaziei, i-am chemat atunci să cunoască cazul Zoriei Danovskaia. Și să se oprească nu atît la moartea ei tragică, cît la scurta dar bogata ei existență de tînără comunistă, de adevărată scriitoare care, palpînd aproape de viața contemporanilor ei, a ajuns să contagieze și scena cu viața lor autentică.

Horia Deleanu



# Voiajul meu în America

(Urmare din numărul trecut)

15 ianuarie

În timp ce tatăl meu i-a primit pe reprezentanții „Ligii progresiste armenice din America” și ai organizațiilor evreiești, eu am petrecut timpul hoinărind prin New York. Am urcat cele 102 etaje ale vestitului Empire State Building, dar vremea nu m-a favorizat: ceața acoperea priveliștea pe care urma s-o admir de la acea înălțime. Mi-am cumpărat în schimb un suvenir: o scrumieră cu o imagine a gigantului zgirlic-nor. Dar spre mirarea mea am găsit pe ea inscripția „Made in Japan”.

Am trecut cu mașina prin Harlem și Bowery. Și cu ochii mei am văzut acolo cerșetori. Mediul acesta de declassați mi-a făcut o impresie penibilă, știind că nu departe de locurile acelea se află Wall-Street, unde se revarsă capitaluri din cele mai felurite țări, iar la Bursă se joacă miliarde și miliarde de dolari. Se pare că New Yorkul exprimă America numai într-o privință, anume în aceea că scoate mai izbitor în evidență contrastul dintre sărăcie și bogăție, dintre civilizație și barbaria modernă. E de ajuns să comparăm minunatele spectacole ale teatrelor de dramă și operetă cu cinicele și obscenele schows din night-clubs<sup>1)</sup>, unde se face apel la cele mai josnice instincte ale omului.

Hotărât, n-aș fi de loc fericit să locuiesc la New York! Se poate că la această impresie să fi contribuit și ritmul vertiginos al călătoriei noastre, care ne-a împiedicat, poate, să cunoaștem mai multe laturi pozitive și un număr mai mare de oameni interesanți.

În cursul dimineții ne-am dus la Organizația Națiunilor Unite. Am urcat mai întâi la Dag Hammarskjöld, iar după aceea am vizitat întregul palat E drept că arhitecții s-au putut să prevadă proporțiile pe care le-a luat după război mișcarea națională de eliberare. Căci, între timp, numărul statelor independente a crescut la O.N.U., astfel că spațiul din unele săli a devenit cam neîncăpător.

După amiază am luat parte la o ședință organizată de „Council for Foreign Relations”<sup>2)</sup>. Ea s-a ținut sub prezidenția bancherului John McCloy, fost înalt comisar al Statelor Unite în Germania. Mica sală gemea de lume. Cuvântările au fost transmise prin difuzoare în alte săli: erau de față peste cinci sute de persoane. Tata a rostit o alocuțiune, s-au pus întrebări, iar apoi au mai vorbit McCloy, Armstrong, redactor-șef al revistei „Foreign Affairs”, și alții.

Până la plecarea trenului care urma să ne ducă la Washington aveam la dispoziție o seară întreagă. Tata s-a odihnit puțin la ambasada sovietică, iar eu am vizitat doi compatrioți prieteni, care locuiesc la New York. Ei mi-au pus nenumărate întrebări cu privire la viața din Moscova, invidiindu-mă pentru că în curând mă voi întoarce acasă și socotind la rindul lor, cu înfrigurare, câte luni mai au de așteptat până când vor primi concediu, ca să poată pleca și ei în patrie. Unul dintre dînșii a declarat solemn că la vară se va înapoia definitiv acasă, sfîrșind astfel, ca și mine, invidia celorlalți. Sincer vorbind, trebuie să mărturisesc că și pe mine mă cuprinsese un dor grozav de copiii mei, că abia așteptam sfîrșitul călătoriei noastre.

16 ianuarie

Washingtonul ne-a primit cu soare. Tata s-a înfilit cu Dulles, după care a fost primit la Senat de către senatorul Green, un om în vîrstă de 92 de ani, președintele comisiei de politică externă, precum și de alți cunoscuți membri ai Senatului. După amiază a urmat o nouă întvedere cu Dulles. Cred că tata a cam întrecut măsura. Medicul i-a găsit tensiunea urcată, lucru de care tata n-a avut a se plînge niciodată pînă acum. De alt-

1) Reviste jucate în localuri de noapte tipic americanești.

2) Consiliul pentru relațiile externe.

fel nu m-aș fi mirat să se constate că și eu am devenit hipertensiv: programul călătoriei noastre a fost mult prea încărcat.

Seara, Dulles a oferit un dineu într-un mic club din F-street. Acolo ne-au primit Dulles, vicepreședintele Nixon, ministrul McElroy, șeful Serviciului secret Allan Dulles și alte opt sau zece dintre cele mai proeminente personalități ale guvernului. În timpul dineului s-a discutat deschis despre importante probleme la ordinea zilei.

Pentru mine a fost, firește, foarte interesant că am putut să iau parte la această întvedere. La stînga mea ședea secretarul de stat adjunct Herter, iar la dreapta Thompson, ambasadorul S.U.A. în U.R.S.S., cu care m-am mai înfilit și la Moscova și care vorbește destul de bine

18 ianuarie

Duminică. Zi de odihnă pentru noi. Ambasadorul și tata s-au dus să se plimbe într-un parc, în preajma căruia a locuit acum cîțiva ani M. A. Menșikov<sup>3)</sup>. Împreună au vizitat două familii, care i-au primit cu mare bucurie.

La sediul Uniunii producătorilor de filme am vizionat jurnalele de actualități, un film de scurt metraj despre orașul New Orleans și comedia „Les Girls”<sup>4)</sup>. Pe tata l-a interesat în primul rînd jurnalul, dar și filmul despre New Orleans i-a plăcut mult. Am impresia că în general ei preferă filmele de actualități și documentare despre orașe, țări și călătorii, pe care le vizionează cu mai multă plăcere decît filmele artistice. Înclinarea aceasta prilejuiește adeseori diver-



Sergo Mikoian într-o discuție amicală cu stewardesa avionului S.A.S.

rusește. Domnul Herter m-a îndemnat să iau ca amintire cîteva din cutiile speciale de chibrituri ale clubului, ceea ce am și făcut cu multă plăcere, căci am un prieten la Moscova care colecționează cutii de chibrituri.

17 ianuarie

Ziua aceasta a adus culminarea întvederilor cu bărbaiții de stat din S.U.A.: tata s-a înfilit cu președintele Eisenhower. În acest timp eu am hoinărit prin oraș, constatînd cu satisfacție că am început să-l cunosc destul de bine. Domnul Kenneth Clark, vicepreședintele Uniunii producătorilor de filme din America, a avut amabilitatea să ne permită vizionarea capodoperei cinematografiei americane, filmul „Gone with the wind”, realizat în anul 1939. Vivian Leigh și Clark Gable m-au ținut peste trei ore sub vraja jocului lor. Ce searbete și lamentabile mi s-au părut după aceea transmisiunile ce ne-au fost servite, seara, la televizor!

La lunchul de la ambasadă a participat și un cunoscut mare fermier, domnul Hurst, împreună cu fiul și nepotul său. Convorbirea cu el a fost cu ațit mai interesantă cu cît în programul călătoriei noastre studierea agriculturii americane n-a fost prevăzută de fel. Domnul Hurst senior a arătat ce-ar putea adopta colhozurile sovietice din experiența gospodărească a fermelor capitaliste. A amintit de întvederile sale cu N. S. Hrușciiov la Moscova, exprimîndu-și speranța de a mai vizita o dată Uniunea Sovietică. Fiul său m-a invitat să petrec cîțva timp la ferma sa. Am convenit să caut să uez cît de curînd de această invitație.

gențe între el și mama mea, care inclină categoric către filmele artistice.

Înainte de vizionare, tata i-a invitat pe motocicliștii care ne-au însoțit prin oraș să poștească și ei în sală. La filmul „Les Girls” au ris cu poftă, și trebuie să mărturisesc că nici eu nu m-am lăsat mai prejos.

Seara, ne-am dus la studioul de televiziune N.B.C. Acolo, cinci sau șase persoane au pus diferite întrebări. Cu toate că am trecut prin destul de multe de cînd sîntem în S.U.A., de data aceasta răbdarea mi-a fost pusă la grea încercare. Cel mai agresiv și care s-a dedat la cele mai grosolane atacuri antisovietice a fost Spiwak. Cu un minut înainte de sfîrșitul transmisiunii a pus o întrebare, cuprînsă în șaptesprezece rînduri de tipar, care echivala cu o flagrantă declarație de dușmănie față de mine. Mai înainte ca Troianovski să poată să înceapă s-o traducă, s-a anunțat sfîrșitul transmisiunii. Păcat că Spiwak e mult mai în vîrstă decît mine, altfel i-aș fi spus de la obraz părerea pe care o am despre el. De altfel nici n-aș fi fost în stare să mă exprim destul de explicit în limba engleză: asemenea lucruri n-am învățat la cursurile de la Universitate.

Tata a avut ultimele întvederi: cu Dillon, secretarul de stat adjunct pentru problemele economice, și cu ministrul de Comerț, Strauss. După cît se pare, interlocutorii săi caută să transforme pînă și comerțul în-

19 ianuarie

Tata a avut ultimele întvederi: cu Dillon, secretarul de stat adjunct pentru problemele economice, și cu ministrul de Comerț, Strauss. După cît se pare, interlocutorii săi caută să transforme pînă și comerțul în-

3) Ambasadorul U.R.S.S. în S.U.A., la a cărui invitație personală s-a efectuat călătoria lui Mikoian.

4) „Fetele de music-hall”.

tr-un obiect de răfuieți politice; în felul acesta este greu, firește, să ajungi la o înțelegere fructuoasă.

Lunchul l-am luat la Clubul național al presei. Potrivit tradiției, femeile n-au acces în acest club. Dar ele s-au răzbunat: au fondat un club al lor, la care n-au voie să pătrundă bărbaiții. Tata a rostit o cuvîntare și a răspuns la întrebări. Ascultătorii l-au aplaudat și și-au ieșit din fire cînd tata le-a relatat atitudinea lui Spiwak. Un cunoscut ziarist, care ședea lîngă mine în prezidiu, a declarat că Spiwak nu se bucură de o reputație prea bună.

Seara a avut loc o recepție la ambasada sovietică. Au luat parte numeroase persoane — oameni pe care-i cunoașteam dinainte, dar și cîteva figuri noi. La un moment dat s-a produs rumoare generală: sosise Van Cliburn! Zburase anume de la New York la Washington, ca să poată asista la această recepție. Întîlnirea lui cu tata a fost deosebit de cordială. Reporterii s-au cățărât literalmente pe pereți, cînd Cliburn s-a așezat la pian.

La rugămintea tatălui meu a cîntat o rapsodie de Liszt, iar apoi, din proprie inițiativă, cîntecul „Serile la Moscova”, ațit de popular la noi. Colaboratorii ambasadei l-au acompaniat în cor. După aceea am stat mult de vorbă cu Van Cliburn. La o întrebare a tatei, el a răspuns că dispune de foarte puțin timp pentru a-și perfecționa arta. Pe vremuri își agonisea cu multă trudă existența dînd concerte. Pe atunci nici nu bănuia cît de mulți amatori de muzică clasică se găsesc în S.U.A. De la întorcerea sa din Moscova concertele lui se țin lanț. Cliburn a răgăduit că într-una din lunile viitoare va veni în U.R.S.S. și că atunci mă va vizita neapărat și pe mine. Sînt de părere că un om ațit de simpatic poate fi înfinit mai folositor relațiilor dintre țările noastre decît mulți ambasadori.

20 ianuarie

Tata a hotărît să plece la New York cu trenul de ora 10, pentru a fi acolo cu o oră și jumătate înainte de decolarea avionului. Oleg Troianovski și cu mine am pornit la 5 dimineața cu mașina, ca să ne mai putem plimba puțin prin oraș. Dar am avut ghinion: șoselele erau impracticabile din cauza poleiului. Înaintam ațit de încet, încît am fi putut merge pe jos lîngă mașină. De aceea l-am rugat pe șofer să mărească viteza. Dar în clipa următoare am zărit două sau trei mașini avariate și un autobus răsturnat, ceea ce ne-a cam pus pe gînduri, determinîndu-ne să ne împăcăm cu încetinirea noastră de melc.

Acesta a fost unul din motivele care ne-a făcut să sosim abia la ora cincisprezece — adică în ultimul moment înainte de decolare — la aeroportul Idlewild de lîngă New York. Motoarele avionului nostru se și aflau în funcțiune, dar plecarea fusese amînată cu o oră: la aeroportul Idlewild se respectă cu strictețe orarul de zbor.

În sfîrșit, am decolat. Aveam cușete, astfel că puteam și dormi, și tata s-a hotărît imediat să nu piardă acest prilej. Oleg și cu mine ne-am apucat să traducem telegrama de adio a lui Dulles, primită cu puține minute înainte de decolare.

După cîțva timp mi s-a adus la cunoștință că unul dintre motoare s-a defectat. Eram deci nevoiți să facem cale întoarsă, dar la New York și la Boston era ceață deasă, așa că pentru aterizare a fost ales aeroportul Gander din Newfoundland.

Sub noi se întindea oceanul. Nu trecuseră nici cinci minute și tată că Oleg își atrase atenția asupra aripilor din dreapta. Motorul exterior era în flăcări. Cu prefăcută nepăsare am spus că e numai echipamentul înșoșit peste măsură, dar în fond înțelesesem cu toții că era vorba de un incendiu. E drept că a fost stins aproape imediat.

Zburam acum numai cu două motoare, ceea ce nu era, pare-se, prea ușor, căci de la o vreme eram zvîrliți încoace și încolo. Frații mei sînt aviatori, unchiul meu e constructor de avioane, și de aceea cunosc bine noțiunea de „suprasolicitare”: se putea întîmpla ca planele de aripă



# Americanii despre spectacolele „MARELUI BALET”

să nu reziste la efort. Dar piloții trecu-  
ră de la zborul orizontal la o lentă  
alunecare în jos, și de îndată am in-  
ceput să plutim din nou în zbor pla-  
nat, egal și fără șocuri. Ne îndrep-  
tam spre Argentina și erau speranțe  
că vom ajunge cu bine acolo.

Stewardesa îl rugă stăruitor pe  
tata să se scoale din pat. În zadar  
căută el s-o convingă că în cazul  
unei catastrofe lucrul acesta nu va  
ameliora cu nimic situația, dar că în  
schimb e totdeauna folositor să te  
saturi de somn. Iar când, în sfârșit,  
îi făcu pe plac și se așeză într-un  
fotoliu, stewardesa începu să-i expli-  
ce cu aceeași stăruință, cum va tre-  
bui să manipuleze vesta de înot.  
Tata m-a rugat să-i traduc în engle-  
zește că ar putea să aștepte cu  
aceste instrucțiuni până când ne vom  
afila efectiv în apă. Deși i-am tradus  
cuvânt cu cuvânt cele spuse de tata,  
stewardesa n-a înțeles de fel gluma  
și a răspuns cu toată seriozitatea că  
așa va și face. Noi între noi glu-  
meam în legătură cu baia rece care  
ne aștepta. Compăttimeam doar fa-  
milia vice-consulului american din  
Oslo — soția și cei doi prichindei ai  
săi — care au fost aduși în com-  
partimentul nostru de dormit, unde,  
chipurile, erau în mai mare sigu-  
ranță.

Pe stewardesă o cunoșteam din  
timpul zborului nostru de la Copen-  
haga. Tata îi spuse că ne-am obiș-  
nuit atât de mult cu ea, că nici pe  
lumea cealaltă nu ni s-ar urî cu din-  
sa. Dar ea declară categoric că n-are  
de loc poftă să ajungă acolo. De  
altminteri fata aceasta a dat dovadă  
de mai mult curaj decât unul din  
membrii echipajului, care foarte agi-  
tat s-a postat la ieșirea pentru cazu-  
rile de primejdie.

În sfârșit, am zărit pământ sub noi.  
Însă din numeroasele discuții ale  
aviatorilor din familia noastră știam  
că un teren atât de accidentat ca  
acela deasupra căruia ne aflam este  
cu desăvârșire impropriu pentru o  
aterizare forțată. În apă sînt șanse  
de a scăpa cu viață, aici însă nu.

Acum trebuia să rezistăm cu orice  
preț pînă la Argentina. Și piloții au  
realizat aceasta cu multă pricepere.  
La Argentina bîntuise toată vremea  
un viscol puternic, care spre norocul  
nostru se potolise cu puțin înainte  
de sosirea noastră.

Ne aflam, deci, din nou pe pămînt  
american, de data aceasta însă în  
Canada. Comandantul bazei ne-a pri-  
mit cu foarte multă amabilitate. Am  
fost instalați într-un hotel pentru ofi-  
țerii necăsătorii. Tata s-a dus în  
sala de popice, unde-și petreceau  
seara numeroși ofițeri cu soțiile lor.  
Ei l-au înconjurat pe neașteptatul  
musafir cu toată cordialitatea, l-au  
învățat să joace popice, s-au între-  
ținut cu el în modul cel mai amical  
și l-au tratat cu bere.

Seara ltrziu i-a venit în minte se-  
cretarului personal al tatei, Vasili  
Smolnicenco, că în fond întîziera  
noastră a fost aceea care ne-a sal-  
vat. Avionul a stat o oră întreagă,  
cu motoarele sub presiune, pe aéro-  
portul Idlewild. Dacă am fi decolat,  
conform orarului, la orele cincispre-  
zece, ne-am fi aflat în momentul ava-  
riei mult mai departe în largul ocea-  
nului și n-am mai fi putut ajunge la  
Argentina.

## 21 ianuarie

Micul dejun l-am luat cu coman-  
dantul bazei, la popota ofițerilor.  
După aceea tata a plecat cu el la  
plimbare. Pe la amiază ne-am dus pe  
pista de decolare, unde ne aștepta  
un avion trimis de societatea S.A.S.  
din Copenhaga. Echipajul a rămas a-  
celași, inclusiv stewardesa. Ne-am  
 luat zborul, părăsind pentru a doua  
oară America.

## 22 ianuarie

La Copenhaga, tata s-a întîlnit din  
nou cu primul ministru Hansen și a fi-  
nut o cuvîntare la Asociația pentru  
prietenia danezo-sovietică. Oleg și cu  
mine am vizionat seara un film cu  
Brigitte Bardot, dar eram atât de obo-  
sit după douăzeci și patru ore de ne-  
somm, încît nici titlul filmului nu mi-l  
mai amintesc. Din pricina asta n-am  
fost în stare să prețuiesc cum se cu-  
vine talentul Brigittei.

Cu inima plină de o bucurie  
nerăbdare ne-am dus la culcare, căci  
la zece urma să fim luați de un Tu  
104, care pentru noi însemna un col-  
țisor de patrie. După două ore de  
zbor am aterizat pe aeroportul Vnu-  
kovo din Moscova, și după altă jumă-  
tate de oră eram acasă.

★  
Răsfoind jurnalul meu de călătorie,  
îmi dau seama cât de greu este să  
relatezi absolut toate impresiile. Ori

(continuare în pag. 10-a)

Cuvîntete „marele balet”,  
americanii le pronunță în ru-  
sește. „Bolșoi balet”, așa numesc  
ei trupa de balet a Teatru-  
lui Mare care, simbăta trecu-  
tă, și-a încheiat triumfalul  
turneu la New York. Cunoscu-  
tul critic teatral John Mar-  
tin scria recent că vizita ba-  
letului sovietic în S.U.A. i-a  
preocupat pe americani într-o  
asemenea măsură, cum  
nu s-a mai întîmplat „de la  
războiul de secesiune încoa-  
ce”. Deși această afirmație  
este întrucîtva exagerată, to-  
tuși ea reflectă în întregime  
entuziasmul cu care america-  
nii au primit recitalurile și  
spectacolele renumitului balet  
sovietic. E suficient să amin-  
tim aici că, încă înainte de  
începerea turneului impresar-  
ului Hurok a primit cereri pen-  
tru trei milioane de bilete,  
adică de douăsprezece ori mai  
multe locuri decât putea cu-  
prinde în perioada turneului  
sala de spectacol a teatrului  
de operă și uriașa sală a  
„Madison-Square Garden”-  
ului. Presa a comparat clă-  
direa teatrului de operă cu o  
fortăreață asediată, iar criticul  
de artă al lui „New  
York Times” a declarat: „In  
bătălia pentru bilete, frațele  
se ridică împotriva fratelui,  
și cu toții împreună împotriva  
lui Hurok!”

Pentru a obține biletele,  
așa numitele bilete „în pe-  
cioare”, newyorkezii stăteau  
la coadă cite 39 de ore în  
șir. De-a lungul lui „Metro-  
politan Opera” puteau fi  
văzute uriașe cozi, ba lu-  
strade de lemn instalate  
de poliție pentru regle-  
mentarea accesului. Oamenii  
aduceau cu ei scaune pli-  
ante, lazi goale, saci de dor-  
mînt, ba unii chiar și mici cor-  
turi, pentru eventualitatea  
unei ploii. Acolo, în fața tea-  
trului, pentru a nu-și irosi  
vremea așteptînd, studenții  
își continuau studiul pentru  
examenele din sesiunea de  
vară, iar femeile împleteau  
ciorapi sau brodaui. Ziarul  
„New York Times” citează  
cuvintele unuia „din cei care  
jăceau coadă”: „Cînd am  
văzut coada, mi-am zis: O  
să-mi fie totuși mai ușor de-  
cît să mă duc să-l văd la  
Moscova. Iată însă că stau  
la rînd de citeva ore și abia  
acum încep să-mi dau seama  
că lucrurile n-or să meargă  
așa ușor”.

În istoria teatrului ameri-  
can, arată John Martin au  
mai fost cazuri cînd biletele  
la reprezentațiile date de tru-  
pe de balet străine, s-au  
epuizat înaintea spectacolu-  
lui. „Pe atunci — scrie el —  
lucrurile acestea erau senza-  
ționale. Poate fi însă asemuită  
senzația de atunci cu ceea ce  
se petrece astăzi? În compa-  
rație cu ce se întîmple acum  
trecutul pare un joc de  
copii!”

Desigur, interesul manifes-  
tat de americani pentru ba-  
letul sovietic nu e de loc în-  
tîmplător. Americanii simpli  
vor să aște cît mai multe des-  
pre țara care a uimit lumea  
cu îndrăznețul salt făcut în  
cosmos, doresc să cunoască  
cît mai îndeaproape poporul  
a cărui contribuție la tezaurul  
artistic mondial merită pre-  
țuirea și recunoștința întregii  
omeniri. În ultima vreme, in-  
teresul pe care americanii îl  
manifestă față de realizările  
sovietice este tot mai mare.  
În numeroase școli au fost  
organizate cursuri de limba  
rusă, americanii cumpără din  
ce în ce mai multă literatură  
clasică rusă, mai în fiecare  
magazin de discuri și se o-  
feră înregistrări de muzică rusă  
și sovietică.

Majoritatea americanilor  
consideră schimbările cultura-  
le sovieto-americane ca pași  
întreprinși în direcția înțele-  
gerii reciproce, a stringerii  
legăturilor de prietenie. Iată  
ce scrie criticul de artă Cole-  
man: „Sînt de părere că  
planul de schimburi culturale  
constituie un excelent mij-  
loc de grăbire a procesului de  
cunoaștere între popoare. Arta  
poate uneori să facă chiar

mai mult pentru apropierea  
între popoare decît diploma-  
ția”. Lucrul acesta îl susțin  
și miile de scrisori pe care  
le primesc artiștii baletului  
sovietic.

Iată ce scrie, de pildă, gos-  
podina Mary Gruber, într-o  
scrisoare adresată balerinilor  
Strucikova și Lapauri: „Cît  
de bucuri am fi dacă v-ați  
putea face puțin timp liber  
și ați trece pe la noi să bem  
împreună o ceașcă de cafea.  
Știm însă că sînteți foarte  
ocupați și că probabil ați  
mai primit un milion de alte  
asemenea invitații. Vă multu-  
nim că ați venit în țara noas-  
tră, că ne-ați produs atîta  
bucurie. Astfel de întîlniri  
ajută foarte mult oamenilor  
să gîndească la viitor. Cînd  
vă scriu aceste rînduri, soțul  
îmi spune că nu numai noi,  
dar întreaga lume ar fi nes-  
pus de bucurioasă dacă dl.  
Eisenhower s-ar întîlni cu  
dl. Hrușciov, chiar și numai  
la o ceașcă de cafea. Soțul  
meu susține că o asemenea  
întîlnire ar trebui să aibă  
loc neapărat!”

Iată acum și o altă scri-  
soare, adresată balerinului  
Gherman Sitnikov de șofer-  
ul Bob Kushner: „Departa-  
mentul de stat s-a opus  
intrării în S.U.A. a An-  
samblului Armatei Sovietice,  
pretextînd că apari-  
ția pe scena americană a  
unor oameni în uniformă mi-  
litară sovietică ar putea tul-  
bura pe americani. Într-ade-  
văr, domnii de la Departam-  
entul de stat au avut drept-  
tate: atunci cînd pe scena  
lui „Metropolitan-Opera” și-  
au făcut apariția ostași so-  
vietici, în tabloul coregrafic  
„Stalingrad”, ei au fost în-  
tîmpinați cu ropote de aplau-  
ze... Nu, n-am uitat Stal-  
ingradul și nici jertfele pe care  
le-ați adus în lupta împotriva  
fascismului, deși unii ar dori  
să uităm toate acestea... Vă  
multumim pentru arta voas-  
tră, pentru prietenia voas-  
tră”.

„Spasibo!” iată un cuvînt  
tot mai des întîlnit în croi-  
cile teatrale, în scrisorile a-  
dresate ansamblului de spec-  
tatorii americani. Cuvîntul a-  
cesta este adresat colegilor  
lor sovietici și de către ar-  
tiștii tînarului balet newyor-  
kez. Potrivit declarațiilor u-  
nor balerini americani, întîl-

nirile cu balerini sovietici au  
constituit o adevărată școală  
pentru ei. „Maestrii de balet  
americani — scrie criticul  
John Martin — trebuie să-și  
scoată pălăria” în fața lui  
Leonid Lavrovski, maestrul  
de balet principal al Teatru-  
lui Mare, de la care au de  
învățat multe.

La rîndul său, criticul Wal-  
ter Terry atrage atenția asu-  
pra faptului că în S.U.A. nu  
există o școală de balet de  
stat, așa cum există pe lîngă  
Teatrul Mare. Statul — scrie  
el — nu se interesează de  
educația și instruirea actori-  
lor. Cu totul altfel stau lu-  
crurile în Uniunea Sovietică,  
„unde majoritatea artiștilor au  
crescut împreună, au învățat  
împreună, și acum dau spec-  
tacole împreună. Ei nu duc  
grija zilei de mîine, nu sînt  
preocupați cum vor trăi în  
sezonul mort. De aceea nu-i de  
mirare că spectacolele lor  
strălucesc”.

Criticii americani sînt una-  
nimi în a recunoaște că ba-  
letul sovietic a arătat ameri-  
canilor arta în adevărată ac-  
cepție a cuvîntului. „Cît de  
minunată a fost seara aceas-  
ta! — a exclamat Francisc  
Haridge comentator la „New  
York Post”. Nu există su-  
perlativ care să caracterize-  
ze acest spectacol... Pînă ră-  
mășag că n-am văzut ceva  
mai splendid ca „Lacul lebe-  
delor”.

„Impresiile din astă seară  
nu le-am consennat în car-  
net — a scris John Champ-  
man în ziarul „Daily News”,  
după spectacolul cu baletul  
„Romeo și Julieta”. Emoția  
pe care am încercat-o îmi va  
rămîne nestearsă în amintire”  
„Nu poate fi comparat cu ni-  
mic!” — a exclamat Walter  
Terry, după spectacolul cu  
„Giselle”. „Floarea de pia-  
tră” e o adevărată sărbătoare  
a artei — apreciază criti-  
cul de artă al ziarului „New  
York Journal-American”.

Pe Galina Ulanova, John  
Martin o numește actriță „cu  
cultăți neasemuite, divine”.  
„Legenda despre Ulanova a  
ajuns în S.U.A. înainte de so-  
sirea actriței — scrie în con-  
tinuare criticul. Acum am a-  
vut prilejul să ne găsim față-  
în față cu această legendă...  
Și totuși, apărînd pe scenă,  
Ulanova n-a fost deposedată

de aureola ce-o înconjoară.  
Nici una din Juliettele po-  
care le-am admirat pînă a-  
cum nu mi-a părut atât de  
plină de prospețime, nici o  
Julieta nu mi-a părut atât  
de plină de feminitate ca  
Julieta Ulanova... Minunatul  
talent al Ulanovei de a  
reda cu deosebită plasticitate  
fiecare nuanță a zbu-  
ciumului suferesc al eroinei  
mi se pare de-a dreptul  
magic... „Moartea lebedei” re-  
prezintă o capodoperă în adevă-  
ratul sens al cuvîntului. Tre-  
buie să mărturisesc că nici o  
clipă n-am simțit lipsa Pau-  
lovei, într-alt de proaspătă,  
de uluitoare este creația Ula-  
novei. Trebuie să fim recunos-  
cători soartei că am avut fe-  
ricirea s-o admirăm.”

Și despre Maia Plisefkaia  
criticii scriu că este „o extra-  
ordinară dansatoare, desprinsă  
parcă dintr-un basm.” Presa  
de specialitate insistă în adevă-  
ratul sens al cuvîntului ei tem-  
perament. Cronicarii ameri-  
cani au situat-o în rîndul ce-  
lor mai remarcabile dansatoa-  
re ale lumii și pe Raisa Stru-  
cikova. Despre tînăra Kalia  
Maksimova, în vîrstă de nu-  
mai 19 ani, John Champman  
scrie în „Daily News”: „a-  
ceastă fată, umitor de talen-  
tată, este în stare să încăl-  
zească chiar și cele mai înghe-  
țate inimi”.

În atenția criticii se află și  
deosebit de impresionantul ta-  
lent al Ninei Timoșeeva, Mari-  
na Kondratieva și Ludmila  
Bogomolova, Nina Cislava,  
Maia Samohvalova, Iuri Ida-  
nov, Iaroslav Seh, Nikolai Fa-  
deev, Boris Hohlov, Alek-  
sandr Lapauri, Ghenadi Le-  
diah, Vladimir Levașev,  
Gheorghii Farmaniant, și al  
altor balerini sovietici. De  
asemenea, nici un alt dirijor  
nu s-a bucurat de o astfel  
de primire ca Iuri Faier.

Însoțit de miile de prietenii  
pe care și i-a făcut, „Baletul  
mare” își continuă turneul la  
Los-Angeles. După plecarea  
lui au dispărut și cordoanele  
de polițisti menite să asigure  
ordinea în jurul lui „Metro-  
politan-Opera”. De pe acum  
newyorkezii au și început să  
se întrebă: „Cînd și unde se  
vor distribui biletele pentru  
festivalul artei sovietice, care  
va avea loc în iulie?”

## B. Strelnikov



Coadă în Broadway pentru un bilet la „Bolșoi teatr”. Mulți dintre pasionații teatrului  
au stat la rînd cite 24 de ore și chiar mai mult...

5) Bază militară a S.U.A. pe insula  
Newfoundland, care aparține Canadei.





Minsk. Piața Lenin.

# BELORUSIA

## pământ de vechi și noi legende.

Belorusia... Ținut al codrilor și al mlaștinilor cu iz aspru de turbă, așa părea sortit din veștii vecilor a rămâne pământul acesta dintre Nipru și Bug, dintre Neman și Dvina Apuseană, pământ pe care viața părea a se reduce la călătorirea nopții spre zi și a zilei spre noapte. Leagăn de legende cu eroi dezrobitori și vise de libertate, pământul belorus a fost timp de veacuri o regiune a împilării și robiei la care țarismul, mină în mână cu feudații autohtoni, supuneau milioanele de țărani și muncitori. Nu întâmplător în satele beloruse — sate de iobagi aduși la sapă de lemn sau de argați ai chiaburilor — printre numele des întâlnite erau și acestea (care par mai degrabă niște sinistre porecle): Beshlebita („fără piine”), Moheod („mîncătorul de mușchi”) și altele asemănătoare. Da, așa se înfățișa năpraznică soartă a țaranului belorus, țaran fără piine și mîncător de mușchi despre care o veche zicală spunea: „Cît timp va avea lanțuri la miini, nu va avea piine în gura”. Nu întâmplător, în răstimp de 50 de ani, din 1867 pînă în 1917, din Belorusia au pornit spre alte zări în căutarea pînii 1.387.000 locuitori maturi ai țărilor.

...Pojarul purității al revoluției n-a izbucnit aici din senin. L-au pregătit focurile răscoalelor țărănești care s-au aprins cînd ici, cînd colo — de-a lungul veacurilor. L-au pregătit generațiile de revoluționari care și-au jertfit viața pe altarul libertății poporului. Aici, pe pământ belorus, la Minsk, în 1898 a avut loc primul congres al Partidului Muncitoresc Social-Democrat Rus.

Da, pojarul revoluției n-a izbucnit din senin. Și cînd a fișnit, a măturat din calea lui tot putregaiul vechilor rînduiri. Din flăcările lui purificatoare a răsărit Republica Sovietică Socialistă Belorusă de azi, soră mîndră și egală în drepturi în minunata familie a popoarelor sovietice.

### Călătorie în spațiu și timp

...Cum aş putea, dragă cititorule, să-ți ofer o imagine pe cît posibil mai cuprinzătoare a Belorusiei decât invitîndu-te într-o călătorie imaginară prin peisaje de o frumusețe luminoasă și aspră, pe care mîna omului dezrobît, stăpîn pe soarta sa, a pus puternica sa pecete transformatoare!

Aș putea să te călăuzesc pe un iline-rar arhaic și pitoresc, să-ți port pașii pe sub bolțile cu stranii ecouri ale ruinelor fortăreței din Novogrudok, să te îndrept spre apele cristaline ale pîriului Nemiga, pe care „Cîntecul despre oastea lui Igor” îl amintește ca pe mariorul unei bălăii de pomină („La Nemiga, tărnișele nu cu roadă fost-au semănate,

ci cu oasele feciorilor Rusiei...”) sau să te plimb pe malurile Berezinei, acolo unde urme de vechi redute evocă groaznică înfrîngere suferită de oștile cotropitoare ale lui Napoleon. Dar consider că de un mult mai mare folos va fi o călătorie nu în trecut, ci în prezentul fierbinte de sub ochii noștri, în Belorusia sovietică din acest miez al secolului XX, Belorusia glorioasă început de septenal.

Să ne începem deci călătoria, cititorule, cu capitala republicii, Minsk!

Un uriaș morman de dărîmături fumegînde — acesta era Minskul anului 1944, îndată după izgonirea armatelor cotropitoare hitleriste de pe pământul Belorusiei.

Dacă-ți plimbi în zilele noastre pașii pe străzile Minskului, nu-ți vine a crede că numai cu 15 ani în urmă pe aici se zvircoleau în voie vînturile cu vaiorul lor trist și lugubru. Orașul de azi al clădirilor albe, în care totul respiră veselie și prospețime, nu mai amintește prin nimic mormanul de moloz în care fuseseră prefăcute de barbaria fascistă aproape 6.000 de case de locuit cu o suprafață de 800.000 metri pătrați.

...La Expoziția Internațională de la Bruxelles de anul trecut una dintre cele mai apreciate „vedete”, care s-au bucurat de atenția deosebită a presei și a publicului, a fost imensul autocamion descărcător MAZ-530 produs de uzina de automobile din Minsk. De altfel autocamioane fabricate în această vestită uzină se pot întîlni și pe șoselele țării noastre, ca și pe șoselele Poloniei, Bulgariei, Indiei, Greciei, Irakului.

Atelierele uzinei se întind pe cîtiva kilometri pătrați, iar de jur împrejur s-a înălțat în ultimii ani un adevărat orașel muncitoresc, unul dintre cele mai frumoase raioane ale Minskului. La 6 mai 1958, colectivul uzinei de tractoare din Minsk a dat țării al 100.000-lea tractor.

Și fiindcă veni vorba de automobile, tractoare, strunguri nu-i lipsit de interes faptul că în privința producției acestor mașini și agregate de înaltă tehnicitate Belorusia sovietică se află — socotind la mîia de locuitori — înaintea celor mai înaintate țări ale Europei Occidentale,

...Iată-ne în fața unei clădiri monumentale pe al cărei frontispiciu citim „Universitatea de stat belorusă V. I. Lenin”. De aproape 40 de ani își desfășoară activitatea această universitate — una dintre primele școli superioare naționale înființate din inițiativa genialului Lenin, după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. De pe băncile ei, mii și mii de absolvenți s-au îndreptat spre cele mai felurite ramuri ale științei, pedagogiei, artei aducîndu-și din plin contribuția la înflorirea vieții culturale a republicii. Bogăția vieții universitare a Minskului își apare însă în adevărata ei lumină abia cînd parcurgi — măcar și fugitiv — lista celor 14 instituții de învățămînt superior care-și au sediul în capitală. Și acestea sînt doar cîteva din zecile răspîndite în întreaga republică. E de ajuns să spunem că în ce privește proporția de studenți la fiecare zece mii de locuitori, Belorusia a depășit asemenea țări vest-europene cu străveche cultură ca Franța, R.F.G., Italia, Austria, Suedia, Belgia.

...Dar nu mai putem zăbovi în Minsk — deși mai sînt atîtea de văzut — și ne îndreptăm spre unul din cele mai importante orașe ale republicii, Vitebsk. Așezare veche și traivnică, cu tradiții industriale (aici înainte de revoluție era concentrată cea mai mare parte din industria Belorusiei), Vitebskul de azi este o adevărată cetate industrială.

### Povestea unui om

...Nu departe de Vitebsk se află importantul nod de cale ferată Orșa. Chiar în fața gării zărești o statuie de pe soclul căreia zîmbește un chip deschis, luminos. Este faimosul conducător de partizani Konstantin Zaslonov, ale cărui detașamente de răzbuțători ai poporului au făcut ravagii în rîndurile cotropitorilor hitlerști. Privindu-i chipul parca-ți răsuna-n urechi povestea vieții lui, relatată în zguduitoră dramă pe care i-a închinat-o scriitorul Arkadi Movzon:

„Am să-ți spun povestea unui om... S-a întîmplat de mult. Locul unde s-a născut omul acela era cel mai frumos din lume. Pretutindeni, păduri — păsările cîntau tot anul. Iar omul, băiat fiind și-a meșterit un fluier din coajă de mesteacăn. Fluierul se lua la întrecere cu cîntecul păsărilor. Dar anii treceau. În jurul lui clocotea o viață atît de inensă, încît băiatul n-a rezistat, a fugit din pădure, hotărît să străbată toate nemărginitele întinderi. A plecat să învețe și, peste puțină vreme, a încălecat pe un cal de fier. Ajunsesse mecanic... Apoi a învățat mai departe și s-a făcut inginer. Zărite vieții noi i s-au deschis în iață nespuse de largi. Și se îndrăgosti de viață atît de mult încît în fiecare dimineață se trezea odată cu soarele, ca să soarbă toată bucuria, fără să piardă o clipă. Cînd se culca, soarele era apus de mult. Omul voia să cunoască cît mai multe lucruri. Dar într-o zi soarele pe care-l iubea atît îi apărură acoperit de un nor ca un zăbranic negru. Venise războiul. Atunci și-a pus în gînd să le redea oamenilor fericitatea de odinicară, să le redea soarele. A văzut pământul său drag împilat, plin de ruine, l-a văzut pe fratele său chinat și insultat, a văzut durerea întregului popor. Iar omul începu să se răzbuie. Și se răzbuie în așa fel, încît dușmanii tremurau...”

Privind statuia și gîndindu-te la miezul acestor cuvinte, te gîndești la destinul nu al unui singur om ci a zecii și zeci de mii de partizani beloruși care, cu un eroism care-a stîrnit admirația întregii lumi, au prefăcut fiecare mesteacăn, fiecare tufiș, fiecare movilă în redută, în ascunziș de la adăpostul căruia izbeau necruțător în nemernicii cotropitori fasciști.

### La granița apuseană a țării

...Iată-ne în plină cîmpie belorusă. Trenul aleargă ca vîntul pe panglicile de oțel ale șinelor, trecînd printre lanuri de grâu și culturi de cartofi și sîclă de zahăr.

Să ne oprim pentru cîteva ore în colhozul „Komintern” condus de vestitul președinte Iliia Vasilievici Sergheiev. În 1957 acest colhoz a avut recolta medie la hectar de 2.100 kg la cereale, de 16.300 kg la cartofi. La fiecare sută de hectare, colhozul a produs 48.400 litri lapte și aproape 8.200 kg carne. Pentru colhozicii de aici întrecerea cu Statele Unite în ce privește producția de carne, lapte și unt pe cap de locuitor este o realitate vie care-î urmărește zi de zi în tot ce înfăptuiesc.

Pășind pe ulițele colhozului n-ai zice că te afli într-un sat: casele noi, luminoase, cele mai multe cu antene de radio, clădirile frumoase ale instituțiilor obștești, parcul care îmbeie la plimbare și vise, toate acestea creează o ambianță aproape orășenească. Doar în portul de sărbătoare al femeilor mai persistă vechile motive decorative populare, pline de farmec și gingășie.

...A sosit momentul să vizităm și una din regiunile apusene ale republicii. Prin părțile acestea, asupritorii străini au continuat să țină în robie poporul belorus pînă în anul 1939, cînd masele populare, cu sprijinul frățesc al Armatei Roșii, au azvîrlit de pe grumaz jugul împilatorilor. Cu toate că în aceste regiuni hitleristii s-au dedat în timpul războiului la cele mai mirșave distrugerii și asasinat în masă, urmele războiului cu greu mai pot fi astăzi descoperite.

...Iată-ne în orașul Grodno aflat nu departe de granița apuseană a țării, pe ambele maluri ale rîului Neman. Dintr-un amărit țirgușor de provincie, înecat în praf și noroi, în care totul părea sortit a fi strîmt, meschin, cenușiu, Grodno a ajuns azi un important centru industrial și cultural. În anii de după război, aici au fost construite și reconstruite vreo 30 de fabrici și uzine. În oraș pulsează din plin viața culturală. Macaralele șantierelor de construcții zvîcnesc ici-colo spre văzduhul albastru. Iar prin parcuri și grădini se zbunguie o mare mulțime de copii.

★  
...Belorusia... Au pierit odată pentru totdeauna în negura trecutului vremurile de înapoiere și mizerie de odinicară. De-ai vrea să vezi tot ce a adus cu sine Revoluția în viața Belorusiei de azi, ar trebui să-ți străbați orașele și satele timp de săptămini, luni, ani. Cum timpul nostru nu-i nici pe departe atît de larg, ne vom margini la aceste cîteva frînturi de imagini dintr-o realitate în continuă și luminoasă înnoire.

Nu poți însă concepe Belorusia de azi fără Belorusia de mîine. În Țara Sovietelor mîine trăiește atît de pregnant în azi încît îi poți determina cu precizie contururile. Se știe că în septenal economia Belorusiei va primi investiții de aproximativ 32 miliarde ruble adică de peste două ori suma investită în anteriorii șapte ani, iar producția globală a industriei va crește de 1,8 ori, cînd în 1965 un singur procent de creștere a producției va avea o valoare de două ori mai mare decît indicele anului 1958, că... Dar dintre multele lucruri care se știu de pe acum, cel mai important e că tratul oamenilor va cunoaște zi de zi îmbunătățiri tot mai substanțiale și că la orizont se conturează tot mai limpezi zorii comunismului.

Belorusia, țară a secularelor legende în care trăiau năzuințele fierbinți ale poporului spre libertate și fericire, țară în care legendele s-au înfăptuit și în care înfăptuirile au căpătat proporții de legendă...

Virgil Băiculescu



Dans popular belorus



Din însemnările  
unui aviator polar

# Polul Nord-11

Însemnările acestea le-am făcut în răstimpul scurt dintre zboruri: cu carnetul pe genunchi, în baraca înghețată a hidrologilor, în avion, pe un colț al mesei de comandă întotdeauna încărcată cu hărți și buletine meteorologice, sau în „hotelul” aviatorilor, în care aproape că te înăbuși de căldură.

De mai bine de o lună, în Bazinul arctic central își desfășoară activitatea noua expediție sovietică „Polul Nord-11”. Ce am făcut în răstimpul acestor noi aviatorii?

Avioanele „Li-2”, pilotate de Mihail Stupišin și Nikolai Poleakov, Eroi ai Uniunii Sovietice, au și efectuat câteva zboruri de pe continent pe ghețurile plutitoare, cu un grup de savanți leningrădeni de la Institutul de cercetări științifice în regiunile Arcticii și Antarcticii. Sub conducerea încercatului explorator polar Vasili Kanaki, au fost fixate stații de radioemisie și recepție și stații meteorologice automate în 24 de puncte ale Oceanului Înghețat de nord — de la insula Vranghel până la Țara lui Frantz Iosef. Al treilea avion, pilotat de Alexandr Lebedev, a

fruntea noilor veniți se află oceanologul Antonov. Intre timp, Piotr Moskalenko, șeful detașamentului aerian al expediției, face împreună cu pilotul Iakov Dmitriev o explorare a gheturilor în regiunea viitoare stațiunii „Polul Nord-8”.

Sectorul răsăritean al Arcticii, unde urmează să se stabilească noua stațiune, n-a prea fost alintat de vreme. Ceața densă acoperă ca o perdea groasă crusta de gheață a oceanului, iar piloții au fost nevoiți să se întoarcă la bază fără să găsească porțiunea potrivită.

Totuși, după căutări îndelungi, au descoperit ceea ce le trebuia. Urcându-se în carlinga avionului „Li-2”, prevăzută cu schiuri, Moskalenko s-a îndreptat împreună cu pilotul Mihail Zavialov spre noul raion, pentru a efectua prima aterizare pe gheață. Dar ceața le-a zădărnicit planurile și de data aceasta.

Dar iată și o zi frumoasă. Deși purtăm ochelari speciali, soarele puternic care se reflectă pe suprafața neclintită a zăpezii ne orbește. Piloții urmăresc cu încordare gheața care plutește lin în jos.

Petardele fumigene indică

privesc atent. Li fac semn cu mina mecanicului Kosteț Borisov:

— Oprește motoarele. Totul e-n regulă!

În urma piloților vine șeful expediției, Makar Makarovi Nikitin. În vreme ce ei studiază gheața (de teama întâlnirii cu vre-un urs alb și-au luat și puștile), Mihail Kirillov, Erou al Uniunii Sovietice, care a fost de două ori în Antarctica, „prinde” soarele cu sextantul și determină coordonatele. Radiofonistul de bord Evgheni Erilov a luat legătura cu continentul și transmite amănunte asupra aterizării. Ceilalți, împreună cu hidrologul Romașov, forează gheața pentru a stabili grosimea stratului.

Investigațiile s-au sfârșit cu bine. Șeful expediției este mulțumit. Aici va fi amenajat aerodromul, iar alături, pe o porțiune de gheață ceva mai groasă — stațiunea „Polul Nord-8”.

Trec zile și nopți. În preajma avioanelor crește tabăra formată din barăci. Intre ele se înalță antenele de radio. Radiofonistul Cernousov emite în eter primele semnale de pe „Polul Nord-8”. Și după acest fir nevăzut se îndreaptă spre viitoa-



Omul: un punct minuscul în imensitatea înghețată și totuși mai puternic decât ea

dunga țărnelor și se îndreaptă spre largul mării, bușită de uriașe cristale de gheață care strălucesc de-ti iau ochii. Mă îndrept în direcția nord-nord est. Nikolai Rișov, ofițerul cu navigația, s-a aplecat asupra hărții marine, ținând în mână compasul și rigla de calcul. Traseul nostru se întinde pe o distanță de 1.000 de kilometri și linia lui trebuie să coincidă cu cea indicată pe hartă. De aceea Rișov calculează mereu, întrerupându-se doar pentru a verifica ce indică „iepurășul” compasului solar.

Din pinza străvezie a aburului albastru se desprinde în slinga noastră insula Vranghel. Dincolo de ea, în depărtare, se zărește insula Herald, care seamănă cu o balenă imensă ieșită la suprafață. Asemănarea pare și mai mare din cauza porțiunii mari de apă limpede care înconjoară insula.

Prin insula Vranghel trece meridianul 180, care o taie aproximativ în două jumătăți egale. De la acest meridian începe numărătoarea zilelor și nopților. Și dacă în partea apuseană a insulei azi este, să zicem, 17 mai, în cea răsăriteană e abia 16. Așa că din ziua de azi intrăm... în cea de ieri. Firește, totul este convențional și stațiunea „P.N.-8” își trăiește viața după ora Moscovei.

Urmează ceasuri îndelungate de zbor. Sub aripi se văd ace-

leași ghețuri monotone în albea lor. Acul busolei s-a oprit la zero. Trec ultimele minute ale timpului calculat pentru călătoria noastră

— O vād! — strigă pilotul secund Ghenadi Fiodorov, arătând cu mina în jos

— Și eu! — se bucură mecanicul de bord Alexei Krasnopevkov.

Jos se vede dunga de gheață egală care de aici ne pare foarte mică. Distingem corturile, avionul. Vedem de asemenea coloanele negre ale petardelor fumigene pe care le-a aprins Furdețki, ca să ne ușureze aterizarea. În cască se aude vocea lui:

— Salut, Kos'ea! Vezi dunga de gheață? Slăbește friul și lasă-te jos!

Avionul nostru zboară razant cu gheața, apoi se lasă pe suprafața înzăpezită a aerodromului. Oamenii se îndreaptă în grabă spre avion. Printre ei este Makar Makarovi Nikitin, șeful expediției „Sever-11”, Viaceslav Rogacev, șeful stațiunii „P.N.-8” și întregul echipaj al lui Mișa Zavialov.

Intrăm în corturi. Gazdele ne îmbie cu cafele fierbinți, dar noi simțem grăbiți. Mai avem de făcut curse — curse obișnuite — peste miile de kilometri ale pustiului de gheață.

**K. Mihalenko**

Erou al Uniunii Sovietice



„Pământul mare” face totul pentru a îndulci traiul exploratorilor continentului de gheață. Iată, de pildă, un grup de actori ai teatrelor din Moscova, care au finit să întreprindă un turneu — unic în felul său — prin diferitele stațiuni ale Polului Nord.

efectuat explorări la mari adâncimi pe suprafața de gheață, de la marea Groenlandei până la marea Beaufort, în care a fost cuprinsă și regiunea polului. Lungimea totală a traseului este de circa 40.000 kilometri — aproape cit lungimea Ecuatorului.

În acest timp, un alt grup de avioane a evacuat pe continent stațiunea „Polul Nord-7”, fiindcă se ivise primejdia ca banchiza ei să fie dusă de curenți și vânt în direcția stației „Polul Nord-1”, spre sud, în marea Groenlandei. Stațiunea „Polul Nord-6” a rămas deocamdată pe insula ei de gheață plutitoare, pe care nu o amenință nici deriva în direcții nedorite, nici alte capricii ale Arcticii.

... Iată-ne în stația „P.N.-6”. Alături de orășelul științific se află platforma pe care aterizează greoi navele transoceanice aeriene ale piloților Inokenti Bahtinov și Alexandr Pimenov. Cu ajutorul săniilor tractoarele cară în grabă sacii și lăzile aduse, pentru a elibera locul: alte avioane așteaptă să fie descărcate.

Conducătorul zborului, Nikolai Lukianovi Sirokvașa, care până nu de mult a fost aviator polar, îi zorește cu o voce răgușită pe tractoriști și membrii echipajului. În eter se și aud semnalele avioanelor pilotate de Ilija Mazuruk, Fiodor Șatrov și Boris Minkov, veteran al zborurilor arctice și antarctice. Ei transportă utilaj științific, echipament și alimente.

Cu avionul meu a venit schimbul celor care și-au petrecut iarna pe „Polul Nord-6”. În

locul de aterizare. Moskalenko își conduce cu grijă avionul spre suprafața de gheață. Va suporta ea o asemenea greutate? Fără să oprească motoarele, piloții ies pe gheață și o

rea stațiune avioanele lui Mazuruk, Șatrov, Minkov, Dmitriev. Ei transportă case prefabricate, corturi, alimente și utilaj. Zbor și eu spre „Polul Nord-8”. Avionul se desprinde de

## MOSCOVA-TAȘKENT ÎN 210 MINUTE

În noiembrie 1956 Jules Moch scria: „Iaimosul avion cu reacție „Tupolev-104” nu există încă decât în serie mică: am văzut cu totul numai patru. În afară de aceasta are nevoie de piste betonate... Așa dar, modernizarea vastei rețele sovietice presupune... o muncă uriașă”.

La 28 aprilie 1959 am numărat 9 Tu-104 pe aerodromul din Moscova unde am debarcat, venind de la Kiev, și ne-am continuat drumul spre Tașkent pe bordul unui Tu-104. Pe aeroportul din Tașkent am întâlnit 6 avioane de același fel. Și cite se aflau oare în aceeași zi în cursă între Moscova și Pekin, Tbilisi, Irkuțk, Paris, Londra, cite staționau pe aerodromurile sovietice? Când se vorbește despre Uniunea Sovietică trebuie să se aibă întotdeauna în vedere că cifra citată în momentul respectiv, va fi miine depășită. Aici este

doar o lume în continuă mișcare, unde, atunci când abia începi să presupui că rezolvarea unui lucru necesită „o muncă uriașă”, lucrul acela și fost înăptuit.

Mulțimea pasagerilor de pe aerodromurile sovietice este cu totul diferită de cea pe care o întâlnești la Orly. Mai întâi, pentru că aici este o adevărată afluență de oameni, aparținând tuturor popoarelor Uniunii Sovietice și tuturor raselor — albi, galbeni, creoli. În al doilea rând, pentru că aici turiștii sînt relativ puțin numeroși, cel puțin în ceea ce-i privește pe turiștii sovietici. Străinii pot fi văzuți pretutindeni. Când am vizitat catedrala Sfînta Sofia din Kiev doi ghizi însoțeau turiștii români. Unul vorbea rușește, celălalt, traducea explicațiile primului în... franceză. La Kiev am întâlnit de asemenea turiști maghiari, la Moscova ziaristi socialiști din Germa-

nia occidentală; la Tașkent, biologi chinezi. Majoritatea călătorilor o formează însă oamenii sovietici plecați pentru diferite treburi — bărbați, femei sau familii întregi (cu noi în Tu se aflau patru călători sub cinci ani).

A trebuit să intrerup discuția începută cu o tinără doctoriță de copii pe care o văzusem citind ziarul „Liberation” („Sînt pediatru, îmi place mult Moscova, merg să-mi petrec sărbătorile de 1 Mai împreună cu familia, la Riga). Avionul a decolat la orele 12,25. La trei și un șert zburăm deasupra Mării Aral! Intre noi și pămînt, de care ne despart zece kilometri nu se zărește niciunul din acei nurași a căror umbră se zărește de departe. Marea are strălucirea unui vas de aramă. O pinză de apă nisipoasă trasează estuare într-un pămînt mai întunecat. Dincolo de ea începe pustiul:

o întindere cenușie și brăzdată cît vezi cu ochii; și se vede așa de departe de la asemenea înălțimi! Nici o oază. Nici o movișă (e drept că de acolo nu le-am fi putut distinge). În timp ce zburam pe deasupra nisipurilor, gazda noastră aeriană ne-a atras atenția să ne prindem curelele de siguranță.

Totul se petrece ca în basme: deodată, vedem mult mai aproape, căci coborim, un pămînt înverzit, de la verdele cel mai crud pînă la nuanța cea mai întunecată. O pagină vie de „geografie fizică”, un riu căruia nisipul abundent îi imprimă o culoare galbenă, păstori, case.

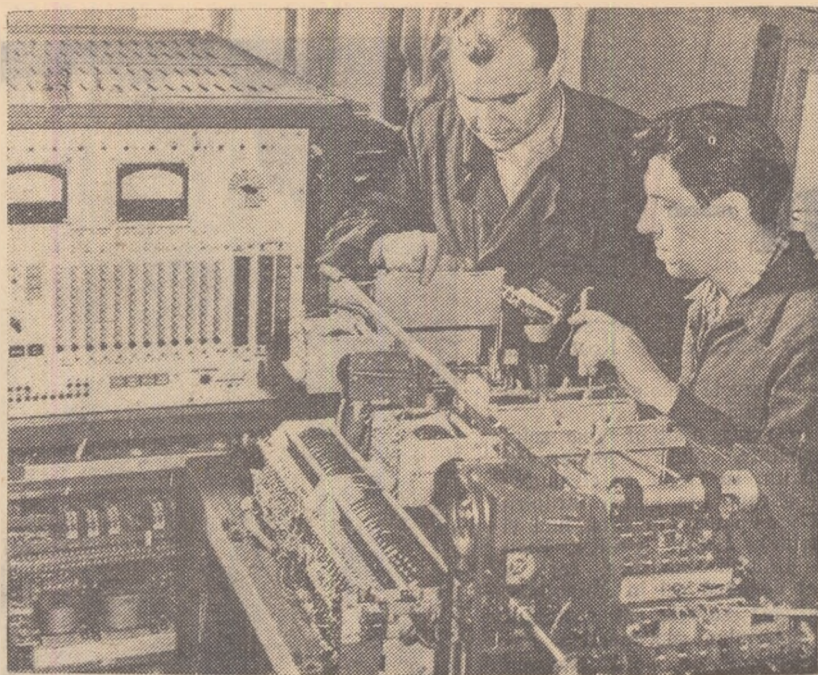
În două minute vom fi la Tașkent.

Orașul are mai mulți locuitori decât Marsilia.

**André Wurmser**



# Echipajul primei nave cosmice



Mașinile electronice intră tot mai adinc în viața oamenilor sovietici. In clișeu: perforator pentru mașinile electronice de calcul, care rezolvă cu succes cele mai complexe probleme matematice.

## Ce sînt mașinile cu comandă automată ?

După cum se știe, Congresul al XXI-lea extraordinar al P.C.U.S. a acordat o atenție deosebită problemelor automatizării. Planul septenal prevede accelerarea dezvoltării tuturor ramurilor moderne ale industriei constructoare de mașini și, în primul rînd, a construcției de mașini grele, electronice, mijloacelor de automatizare.

Recent s-a anunțat, pentru data de 24 iunie 1959 o sesiune plenară a Comitetului Central al P.C.U.S. care să studieze tocmai măsurile ce trebuie luate pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XXI-lea privind mecanizarea complexă în industrie și în construcții, automatizarea producției.

Pentru a înțelege, însă, mai bine amploarea problemelor care vor fi luate în discuție să ne oprim ceva mai mult asupra noțiunii de mașină-unealtă cu comandă automată.

Pînă acum cîțiva ani cibernetica era un subiect de discuții semiacademice, semifanteziste, astăzi însă ea a devenit o știință bine încheată, cu multe aplicații științifice și practice. Tot mai des se aude vorbindu-se de „dispozitive cibernetice”, de „mașini conduse electronic”. Nu mai sîntem în epoca în care cîțiva oameni se strîngeau într-un laborator spre a privi o „broască țestoasă” electronică, mică jucărie care căuta să reproducă procese neurofiziologice rudimentare, ci trăim zile cînd mari mașini-unelte, mari uzine funcționează practic fără intervenția omului, producînd în mare serie piese de bună calitate, cu toleranțe extrem de mici și într-un ritm extrem de rapid.

Pentru a sesiza însă mai bine cît sînt de mari și de interesante realizările recente ale ciberneticii, să considerăm în paralel funcționarea unui atelier mecanic modern, așa cum se întîlneste pretutindeni, și a unui atelier dotat cu noile freze cibernetice.

În mod obișnuit, atunci cînd se constată că este necesar să se construiască o mașină, se începe prin a o proiecta. În acest scop inginerul ia datele fundamentale, și aplicînd cîteva formule de rezistența materialelor determină dimensiunile principale ale pieselor viitoarei mașini. Aceste dimensiuni sînt trecute pe o schiță, marginile piesei determinîndu-se apoi prin rîndare, fie cu ochiul liber, fie aplicînd anumite formule, care determină încă cîteva puncte intermediare. Această schiță a inginerului este dată unui desenator, care execută desenul exact, cu tuș, pe calc. Desenul este apoi multiplicat la heliograf și dat muncitorilor de la mașinile-unelte, ca să execute piesa respectivă. Muncitorul pune bucata de metal în mașină și începe să-i comande mișcările. Din cînd în cînd oprește mașina spre a vedea dacă s-a ajuns la dimensiunile fixate pe desen. În cele din urmă oprește mașina și scoate din ea piesa.

Dacă din greșeală muncitorul a lăsat mașina să funcționeze mai mult decît trebuie, din metal s-a luat prin prelucrare mai mult decît era necesar și se obține o piesă care nu mai corespunde desenului — care este deci un rebut: material stricat, timp pierdut degeaba.

Cu totul altfel se prezintă situația cu noile mașini cibernetice, a căror funcționare este comandată de către mașini matematice speciale. Iată, de pildă, freza realizată de către ENIMS — Institutul experimental de cercetări științifice pentru prelucrarea metalelor din Uniunea Sovietică. Această freză diferă de cele obișnuite în primul rînd prin aceea că nu este condusă de om. Desigur că freze de copiat se cunosc mai de mult — dar această nouă freză se caracterizează prin faptul că funcționează cu un program electronic.

Pentru noua mașină, este caracteristic faptul

că comanda se face cu ajutorul unui program înscris pe bandă magnetică — ca la orice magnetofon. Atunci cînd se dă comanda pentru executarea unei piese, inginerul ia datele inițiale și le introduce într-o mașină. Aceasta elaborează în mod automat programul de mișcare al frezei, adică fixează modul cel mai rațional în care trebuie să se miște diversele elemente ale frezei, pentru a se obține piesa comandată. Bineînțeles că este vorba de comandarea unei mișcări tridimensionale, în spațiu. Acest program de mișcare precizează cotele pe care trebuie să le atingă unealta tăietoare în fiecare moment. Numerele care dau pozițiile respective sînt apoi fixate pe o bandă — sub forma unor semnale electrice, dacă este vorba de o bandă magnetică — sub forma unor perforații, dacă este vorba de o bandă de hîrtie. Benzile sînt introduse în partea de comandă a mașinii-unealtă, unde un cap sensibil citește numerele înscrise pe bandă și comandă mișcările frezei.

În acest fel se obține o serie întreagă de avantaje. În primul rînd, precizia dobîndită este mult mai mare decît în cazul cînd ar lucra un muncitor: precizia este de ordinul a un micron, la piese avînd dimensiuni de un metru.

În afară de aceasta se obține și o viteză sporită de lucru, căci mașina avînd în fiecare moment poziția care trebuie, nu mai este necesar a o opri din cînd în cînd spre a controla dimensiunile piesei. Rezultatele obținute pînă în prezent arată că se reduce de două-trei ori viteza de prelucrare a pieselor metalice, aceasta în comparație chiar cu muncitorii de înaltă calificare.

În societatea socialistă, automatizarea nu are numai o importanță economică ci și o mare importanță socială. În condițiile noi create prin automatizare, caracterul muncii se schimbă, crește nivelul cultural și tehnic al muncitorilor. Automatizarea creează condițiile pentru lichidarea deosebirilor dintre munca intelectuală și cea fizică, în epoca ciberneticii rolul omului reducîndu-se la elaborarea de automate din ce în ce mai perfecționate, iar munca fizică reducîndu-se la conducerea automatelor și a aparatelor, la reglarea lor, la întocmirea programelor și a regimurilor tehnologice prescrise.

prof. E. Nicolau

## microscop

### Un savant ceh la „Mirnii”

Mai bine de un an a lucrat geofizicianul astronom Anton Mrkos din Republica Cehoslovacă în mijlocul colectivului de cercetători sovietici de la stațiunea „Mirnii”. Recent, el a devenit cunoscut în cercurile științifice din lumea întreagă, ca descoperitorul unui număr de șase nebuloase galactice și șapte comete noi. Fiind un bun alpinist și schior, savantul ceh a participat la expedițiile făcute în inima

Antarctidei, unde a efectuat observații astronomice și a studiat straturile superioare ale atmosferei și aurorele polare.

Recent Anton Mrkos s-a întors, pe bordul navei „Obi”, în portul sovietic Murmansk, iar de acolo a plecat spre patrie.

Exprîmînd recunoștința oamenilor de știință din Cehoslovacia față de grupul de cercetători polari sovietici, pentru ajutorul acordat colegului lor, acad. I. Novak, președintele Comitetului Național pentru Anul Geofizic Internațional, a a-

dresat academiicianului sovietic I. P. Bardin un mesaj. Telegrama exprimă recunoștința profundă pentru sprijinul acordat savantului ceh, sprijin care a făcut posibilă îndeplinirea programului său de cercetări.

### Fier pentru 100 de ani

Celebru munte Magnitnaia din Urali, celebru pentru bogăția zăcămintelor sale de minereu de fier de o calitate excelentă, are de curînd un

Echipajul primei nave cosmice nu va fi prea numeros: în total trei oameni. Această „conomie” e cerută de combustibilul cheltuit în cantități enorme pentru a se realiza lansarea pe orbită a rachetei.

Se știe că omul se simte bine în condiții obișnuite: la o anumită temperatură, umiditate, presiune etc. Dat fiind, însă, că în Cosmos condițiile acestea se schimbă, s-ar putea ca și funcțiile organismului să se schimbe. Ținînd seama de acest lucru, cei doi savanți americani sînt de părere că trebuie să se constate în prealabil reacția organismului la diferite preparate medicale cu efect calmant sau excitant, de inhibiție sau profilactic. Acestea trebuie să asigure omului o stare normală în timpul diferitelor faze ale zborului. Medicii vor determina, de asemenea, cum influențează asupra organismului presiunile atmosferice diferite, variațiile temperaturii, încordarea fizică îndelungată.

Pentru ca membrii echipajului să poată dirija nava și să suporte cu ușurință încordarea psihologică pe care o vor simți în timpul zborului este necesar să aibă cunoștințe temeinice de matematică, electronică și astronomie.

Pregătirea propriu zisă a viitorilor cosmonauți se va face în trei etape și va dura 36 de luni. În prima etapă ei vor urma un curs tehnic special. Etapa a doua va cuprinde exerciții practice. În acest timp, membrii echipajului, îmbrăcați în costume speciale de protecție, vor sta complet izolați într-un spațiu limitat, în care se va menține o anumită temperatură și presiune atmosferică. Etapa a treia va cuprinde lecții teoretice și practice pentru însușirea unor cunoștințe de tehnica aparatelor, pentru însușirea deprinderilor de orientare vizuală și pentru studierea astronomiei și meteorologiei.

În încheiere, savanții D. Konever și E. Kamp arată că o apreciere obiectivă asupra metodelor de selecționare și pregătire a cosmonauților, și eventuale schimbări a acestor metode se vor putea face numai după primele zboruri cosmice de probă cu rachete avînd la bord oameni.

A. B.



# „Soarta unui om“



Serghei Bondarciuk în rolul lui Andrei

Povestirea lui Șolohov „Soarta unui om“ pe care actorul Serghei Bondarciuk și-a ales-o pentru debutul său regizoral în cinematografie este un zguduitoare document uman. Cu vigoarea și duritatea caracteristice creației șolohoviene, povestea șoferului Andrei Sokolov reflectă marea dramă a războiului care a frânt vieți și a ciuntit atâtea suflete, care a smuls multor copii, asemeni micului orfan Vanușa, bucuria și exuberanța copilărească și a sădit în ochii unor oameni privirea aceea „plină de o tristețe grea, pentru care nu există mângâiere“.

Șoferului Andrei Sokolov îi e dat să îndure neasemuite suferințe fizice și morale, care, de multe ori, par să depășească puterile omenești. În lagărele fasciste simte de nenumărate ori atingerea rece a morții. Dar rezistă, rezistă cu îndrăjire pentru că speră să se întoarcă acasă. Iar când după vestea morții soției și a celor două fiice, primește lovitura care-i spulberă și ultima licărire de sădejde prin moartea fiului său, lui Andrei Sokolov nu-i mai rămâne nimic. Și iată că atunci orfanul Andrei Sokolov pentru care se părea că viața nu mai prezintă nici un interes îl întâlnește pe orfanul Vanușa, băiețelul de 5 ani. El ia de mină și din acea clipă, știi că cele două ființe omenești, cele două „firicele de nisip azvirlite pe meleaguri străine de uraganul cumplit al războiului“, vor porni alături și vor trăi. În povestirea lui Șolohov principalul loc nu-l ocupă acțiunea, ci drama sufletească a eroului. Aceasta a fost desigur prima dificultate a ecranizării. În al doilea rând și, poate, lucrul cel mai important l-a constituit redarea acelei înălțătoare simplități umane ce atinge culmile măreției în această povestire. Regizorul Serghei Bondarciuk a conceput transpunerea cinematografică a povestirii pornind de la filozofia umanismului șolohovian. Din întreaga țesătură a filmului, din fiecare replică, rostită parcă răspicat, pentru a fi pătrunsă cit mai adânc de înțelegerea spectatorului, ori nerostită, dar exprimată elocvent printr-o privire sau un gest, din fiecare imagine, răzbată pregnant umanismul marelui scriitor sovietic.

Înțelegerea profundă cu care regizorul s-a apropiat de textul povestirii pentru a-i defini contururile în viziunea cinematografică reiese într-un mod impresionant din chipurile eroilor filmului. Andrei Sokolov, în interpretarea lui Serghei Bondarciuk va rămâne printre cele mai luminoase figuri create de cinematografia sovietică și

mondială. Va putea oare uita cineva privirea actorului în clipa când se adresează deznădăjduit interlocutorului său: „Spune-mi frăioare, de ce m-a lovit așa de greu viața? Pentru ce m-a pedepsit atât de cumplit?“ Simți parcă, în acele clipe, cum în privirile lui Andrei Sokolov s-au adunat toate durerile lumii schilodite de război. Fără indoială, jocul extrem de nuanțat, de un dramatism impresionant al actorului Serghei Bondarciuk, constituie unul dintre cele mai valoroase realizări ale filmului. În rolul de mică înțindere al Irinei, soția șoferului Sokolov, actrița Zinaida Kirienko aduce pe ecran simplitatea, farmecul deosebit al acestei făpturi care era pentru Andrei „cea mai frumoasă și cea mai plăcută ființă, cum nu mai poate exista o alta pe lume.“

Cu o puternică forță acuzatoare sînt înfățișate în acest film ororile războiului. Și în această direcție, creatorii filmului au marele merit de a fi redat forța realistă specifică povestirii șolohoviene. Sînt înfățișate și mai ales sugerate, momente din viața infernală a lagărelor de exterminare, din munca forțată a prizonierilor în carierele de piatră, momente care aruncă o puternică lumină asupra urii și cruzimii, a cinismului hitleriștilor.

Multe episoade ale acestui film reprezintă excepționale creații cinematografice. Printre acestea se cuvin subliniate secvența evadării lui Andrei Sokolov din lagărul hitlerist — goana prin pădurea necunoscută, lumina aceea difuză, aproape ireală, strecurată prin frunzișul copacilor ca și popasul

lui în lanul care îl cuprinde, îl adăpostește și-i veghează parcă somnul de fugă, secvența plecării pe front și a despărțirii de Irina, confruntarea cu comandantul hitlerist al lagărului, ca și întâlnirea cu micul Vanușa, (interpretat cu un deosebit talent de Pavlik Boriskin), explozia aceea de fericire cu care băiatul primește vestea despre tatăl răgăsit. S-ar putea spune că în filmul „Soarta unui om“ nu se simte în nici o clipă „convenția cinematografică“. Totul este adevărat și profund omenesc. Tocmai acest lucru a determinat aprecierile elogiase ale multor critici străini, care, vizionînd filmul cu ocazia recentului Festival internațional de la Cannes (filmul a fost prezentat în afara concursului), l-au caracterizat drept „una dintre capodoperele cinematografice mondiale“.

Maria Cosmetatos

## Reflector

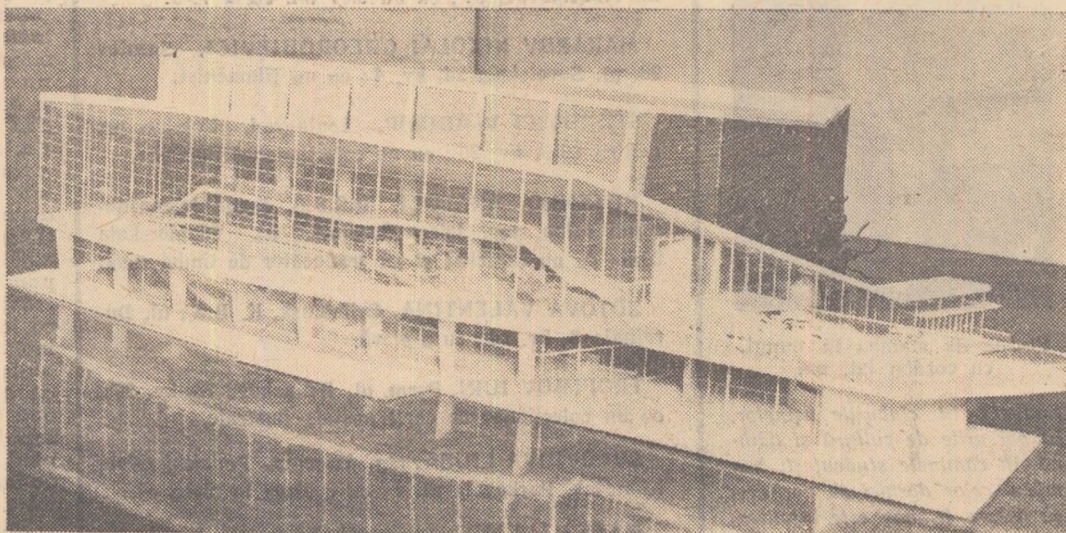
La studiourile din Moscova a început turnarea filmului „Foma Gordeev“, după romanul lui Maxim Gorki. Regizorul filmului este Mark Donskoi, căruia i se datorează și alte ecranizări ale operei gorkiene, printre care filmul „Mama“. Rolul lui Foma Gordeev este interpretat de studentul G. Elifanțev, iar cel al lui Ignat Gordeev, tatăl eroului, de cunoscutul actor de cinema Serghei Lukianov.

În Cambodgia a fost organizat primul festival al filmului sovietic. Cu această ocazie au fost prezentate filmele „Floarea de piatră“, „Zboară cocorii“, „Drumul spre stele“, „Eroii de la Șipka“ ș.a.

De curînd, în orașul norvegian Bergen a fost prezentată în premieră opera „Evgheeni Oneghin“ de Ceaikovski, în montarea regizorului Einar Beiron.

Firma cinematografică braziliană „Lippa films“ a încheiat un acord cu „Soiuzexportfilm“ în vederea importării unor producții sovietice în Brazilia. Primele filme cu care spectatorii brazilieni au făcut cunoștință sînt „Zboară cocorii“, „Bătrînul Hotabici“ și „Ilia Muromeț“.

Grigori Ciuhrai, tînărul regizor sovietic care a cucerit un deosebit succes cu filmul „Al 41-lea“, este coautorul scenariului unui nou film „Balada soldatului“, la realizarea căruia lucrează acum și în calitate de regizor.



În centrul Moscovei a început construcția unui cinematograful cu 2500 de locuri. În următorii trei ani se vor înălța în capitală și clădirile celor două cinematografe cu o capacitate de 4.000 și 6.000 de locuri. În clișeu: proiectul noului tip de cinematograful panoramic cu 4000 de locuri.



Actrița franceză Pascale Petit, alături de actorii sovietici Serghei Bondarciuk și Ninel Mișkova, la Paris, în timpul „Săptămîni filmului sovietic“.

## Filmul sovietic în Franța

Cinematografia sovietică a stabilit în ultimii ani legături cu multe instituții, firme și asociații cinematografice din străinătate. Aceste legături au dus la un schimb mai frecvent de producții cinematografice, la organizarea reciprocă a unor festivaluri și săptămîni ale filmului, la intensificarea schimbului de delegații și de material documentar, la realizarea unor coproduții.

Foarte semnificative în această privință sînt relațiile cu cinematografia franceză. Se cuvine amintită în primul rînd activitatea „Cinematecii“ din Paris, care cu cîteva luni în urmă a inițiat un ciclu de expuneri și vizionări consacrate istoriei cinematografului sovietic. Acest ciclu s-a deschis cu prezentarea creațiilor regizorului Ivan Pîriev, printre care filmele „Logodnica bogală“, „Tractoriștii“, „Idiotul“, continuînd cu prezentarea filmelor realizate de regizorii G. Kozințev, Trauberg și Serghei Iutkevici.

În cadrul ciclului a fost rezervată o săptămîna filmelor lui S. M. Eisenstein. Cu deosebit interes a fost urmărit documentarul închinat marelui regizor. Cu acest prilej, spectatorii francezi au făcut cunoștință și cu ultimul film al lui Serghei Eisenstein, cea de a II-a serie a lui „Ivan cel Groaznic“. Ciclul filmelor dedicate istoriei cinematografului sovietic va fi continuat cu vizionări ale filmelor lui A. Dovjenko, D. Vertov, M. Kalatozov.

Sînt în curs de pregătire și o serie de expoziții, printre care o expoziție cu schițele lui Eisenstein pentru diferitele sale filme.

În capitala Franței a avut loc nu de mult și un festival al filmului sovietic de scurt metraj, care s-a bucurat de

multă apreciere. Trebuie să amintim de asemenea recentele „Săptămîni“ — cea a filmului sovietic de la Paris și Lille și săptămîna filmului francez de la Moscova și Tbilisi. Pe linia acestora și legături poate fi amintită și prima coproducție cinematografică franco-sovietică „Normandie-Niemen“, care va vedea lumina ecranului peste scurtă vreme.

## Pe scenă — la 92 de ani



Alexandra Iablocikina este socotită pe drept cuvînt „decana de vîrstă“ a actrițelor ruse. Deși a împlinit 92 de ani, ea continuă să apară pe scena Teatrului Mic din Moscova.

Cronicile vremii menționează ca unul dintre marile succese care au consacrat-o pe Iablocikina, rolul Sofiei în piesa clasicului rus Griboedov — „Prea multă minte strică“. De-a lungul îndelungatei sale cariere, Iablocikina a creat o adevărată galerie de personaje feminine, printre care se numără multe dintre eroinele pieselor lui A. Ostrovski, interpretate încă în timpul vieții dramaturgului. Rolurile înfrumusețate de Iablocikina au rămas înscrise printre marile evenimente din istoria teatrului rus.

În ciuda vîrstei, A. Iablocikina este plină de vitalitate. De curînd, i s-a încredințat un nou rol pe scena Teatrului Mic, rolul domnișoarei Crawley din piesa „Bilciul deșertăciunilor“, o adaptare după romanul scriitorului englez Thackeray. Ea interpretează acest rol cu mult nerv. De multe ori, A. Iablocikina le spune cunoscuților săi: „În ziua cînd nu voi mai avea trac înaintea intrării în scenă, va trebui să părăsesc teatrul, căci din acea clipă actrița din mine va înceta să mai existe“.

B. V.



## Intr-o casă de mode din Moscova

Casa se află în centrul Moscovei, pe strada Kuznefki most. Vitrinele ei mari atrag privirile tuturor trecătoarelor. Și mai toate, biruite, se opresc,



Model practic pentru plajă.

Imping ușa grea, masivă, și intră în sala enormă, plină cu rochii, fuste și bluze elegante, alinate pe umerase metalice, ușoare.

Toate femeile își fac timp să vină aici spre a afla ultimele noutăți în materie de modă. Și nu privesc numai foarte atent, minute și ceasuri întregi, ci se înarmează și cu blocnotesuri. Una își copiază un model de rochie de bal, alta caută ceva potrivit pentru teatru, a treia se pregătește să plece în concediu și vrea să-și reimprospăzeze garderoba, a patra... Noroc că la Casa de modă lucrează peste 40 de funcționare care pot să răspundă avalanșei de cereri.

În aripa stângă a clădirii se află o cameră luminoasă, care, cu măsuțele și planșetele ei, amintește de un birou de proiectări. De altfel cei care lucrează aici sînt foarte familiarizați cu legile geometriei și ale desenului tehnic, cu toate că nu creează decît rochiile. Pe măsuțele și planșetele acestea se nasc noi costume, rochii, fuste, bluze: din cîteva linii drepte și strîmbe, din trapezuri și dreptunghiuri. Dar asta încă nu-i tot. De aici, schițele pornesc într-o călătorie complicată prin Casa de modă. Ieșind din atelierul de modele, au de dat un examen în fața Consiliului de schițe, altul în fața Consiliului artistic.

Dar de cele mai multe ori soarta unei rochii se hotărăște la ședințele de prezentare a modelelor. E de ajuns să fii puțin atent la reacțiile celor de față spre a-ți da seama ce viitor are un model sau altul. Iată pe estradă o față incintătoare, care se plimbă grațios pentru ca toți să-i poată admira rochia mulată pe corp. Materialul din care este cusută strălucеște și pare foarte scump. Ochii femeilor se aprind. Iar cînd mai află și prețiosul amănunt că materialul este din bumbac satinal, toate aplaudă

bucuroase. Rochia a trecut examenul.

Manechinul următor prezintă o rochie din stofuliță, roșie, ușor drapată în față, cu cordon lat. Pantoși de culoare deschisă, cu tocuri înalte și subțiri, o completează armonios. Dar în privința acestui model păreri sînt împărțite. Unii — mai exact unele — susțin că este comodă, altele găsesc rochia prea scurtă. Deodată, ca la comandă, discuția se curmă: pe estradă a apărut o blondină îmbrăcată într-o vaporosă rochie de capron bleu-gris. „Incintătoare!” exclamă toți.

Cu un etaj mai sus se hotărăște soarta noilor modele. Aici asistă nu vizitatoare de rînd, ci reprezentanții fabricilor de confecții și ai numeroaselor magazine universale din Capitală. Emoționată, desenatoarea Golikova cheamă numărul „213” și pe estradă apare o femeie bine făcută, într-un costum de plajă din stambă colorată. Un model care va place fără îndoielă cumpărătoarelor. Croitorii își dau și ei avizul cu gravitatea lor caracteristică. Și modelul 213 este aprobat în unanimitate și trecut într-un caiet gros cu scoarțe cafenii. Inseamnă că va intra în producție. Desenatoarea cheamă numărul următor. 214 este o rochie de mătase artificială, cu cute mari, adînci. N-ai decît agăța: proporții armonioase, linie elegantă. Așa încît rochia își ocupă locul în registrul mult rîvnit.

În felul acesta modelele și-au făcut intrarea în viață. Dar soarta lor continuă să-i preocupe pe creatori. Căci o rochie, oricît ar fi de frumoasă, poate pierde mult dacă este aleasă de o femeie pe care nu o prinde modelul respectiv. Dar Casa de modă vine în ajutorul femeilor și în această privință, prin secția ei de îndrumare. Ușile acestei camere nu se închid niciodată. Și nimeni nu pleacă de aici nesatisfăcut.

Afișele Casei de modă, care organizează deseori discuții despre gust, pot fi văzute prelu-



Rochie de stambă în dungii, cu cordon lat, uni

tindenți: în cluburile uzinelor, în parcurile de cultură și odihnă, în căminele studențești. Numărul celor dornici să vorbească despre frumos este întotdeauna mare.

**Galina Palamarciuk**

# Produsele sovietice la expozițiile internaționale

La tîrgul de la Leipzig din acest an, N. S. Hrușciov a arătat că, comerțul exterior este o bază sănătoasă și solidă pe care se poate dezvolta cu succes coexistența pașnică a statelor cu orînduirii sociale și economice diferite.

Cu fiecare an, țara noastră participă la tot mai multe expoziții și tîrguri industriale. În acest an, Uniunea Sovietică va fi reprezentată la expoziții organizate în peste 15 țări.

Pavilionele sovietice ilustrează realizările noastre pe plan economic, științific, cultural, creșterea bunăstării a populației.

Anul acesta vom expune cele mai noi mărci de automobile: ZIL-111. Ceaika, Moskvi-ci-urile 407 și 423, mașini-unelte cu program, noi utilaje pentru industria ușoară și alimentară. În ce privește medicina, vom expune un electrokardiograf — aparat care înregistrează fenomenele fiziologice ale organismului, un aparat care permite fotografierea și filmarea sub microscop, aparate spectrografice etc.

Expoziția sovietică de la New York va constitui unul dintre cele mai importante evenimente ale anului. Ea va fi amenajată în conformitate cu acordurile stabilite. Scopul ei este să facă cunoscute în America realizările obținute de poporul nostru

în diverse ramuri ale economiei naționale și perspectivele construcției economice și ale progresului cultural deschise de planul septenal.

În acest an am expus pentru prima oară la cel de al 15-lea tîrg internațional din Casablanca (Maroc), deschis între 24 aprilie și 10 mai. A fost o expoziție universală. U.R.S.S. a expus aici realizările sale în domeniul științei și tehnicii, prezentînd cercurilor comerciale marocane o serie de mostre care, credem, au suscitât interesul.

Între 2-10 mai a avut loc la Goeteborg (Suedia) cel de al XII-lea tîrg industrial internațional, la care a luat parte și Uniunea Sovietică. Semnalăm ca un fapt pozitiv că în ultimii cinci ani, volumul schimburilor cu Suedia a crescut cu 50 la sută. La sfîrșitul anului trecut cele două țări au încheiat un acord comercial privind livrările reciproce de mărfuri pentru anii 1959-1961, astfel încît se vestesc perspective bune.

Organizarea unei expoziții sovietice la Colombo, în cursul lunii octombrie a.c., va marca o importantă etapă în întărirea legăturilor prietenești cu țările din Asia de Sud-Est. Va fi prima expoziție în Ceylan. Vom prezenta produse ale industriei și agriculturii și vom face în același timp cunoscute rea-

lizările în domeniul științei și culturii. Un stand va fi rezervat aplicațiilor pașnice ale energiei atomice.

În septembrie, Uniunea Sovietică va participa pentru prima oară la tîrgul internațional de la Brno. Orașul acesta este cel de al doilea centru industrial al Cehoslovaciei. Pavilionul sovietic va prezenta, în special, rezultatele colaborării economice, tehnice și culturale dintre Uniunea Sovietică și Cehoslovacia. Exponatele vor demonstra că cooperarea permite celor două țări să utilizeze în practică rezultatele ultimelor cercetări științifice și tehnice, să aplice în economia națională experiența înaintată a celorlalte țări socialiste.

La expoziția de la Poznan (Polonia) vom prezenta material minier precum și multe mașini noi, echipament pentru industria ușoară și produse ale acestei industrie.

Uniunea Sovietică va participa, de asemenea la tîrgul internațional de la Budapesta, la tîrgul de toamnă al bunurilor de consum de la Leipzig (pentru prima oară), la cel de al 23-lea tîrg internațional de la Salonic etc.

**Mihail Nesterov**  
președintele Camerei de Comerț a U.R.S.S.

## CONTINENTUL

## U. R. S. S.

Muzeul de stat „A. S. Pușkin” din Moscova s-a îmbogățit recent cu o colecție prețioasă de gravuri din epoca poetului. Colecția a fost dăruită muzeului de A. G. Rossiiskaia, văduva eminentului savant Dmitri Mihailovici Rossiiski, a cărui familie a adunat și a păstrat cu grijă diferite materiale și documente referitoare la viața și creația marelui poet rus. Colecția cuprinde 131 de gravuri și litografii. Printre acestea se află portrete de oameni de litere și politicieni din epoca lui Pușkin, vederi din Petersburg și alte locuri pe unde a umblat poetul și pe care le-a descris în operele sale. Portretul dramaturgului Sumarokov, executat de Wolker după un original al lui Losenko, constituia încă în veacul trecut o raritate.

Se știe că în 1965 Uniunea Sovietică va produce 65-70 milioane tone de fontă, adică de două ori mai mult decît a fost producția în anul 1958 și de aproximativ 16 ori mai mult decît producea Rusia țaristă. Un singur procent din această cantitate de metal este suficientă pentru construirea a 20.000 combine cerealiere.

În fața călătorului care pornește din Angarsk spre est pe magistrala transiberiană se deschide la kilometrul 107 un tablou de o frumusețe rară. În stînga se zărește jos suprafața cristalină a lacului Baikal, iar în dreapta crestele lanțului muntos Hamar — Daban. Una din culmile lui apare orbitor de albă alit iarna cit și vara. Dar să nu vă închipuiți că este acoperită de zăpezi veșnice. Explicația este alta: un munte de marmură. Aici se află o întreprindere de extracție a materiei prime pentru industria cimentului. Zilnic pleacă de aici spre Angarsk pînă la 4.000 tone de rocă.

## Vor să corespundeze

**SAZIKOVA NINA**, Celiabinsk, Jelednodorojnii raion, ul. Izvestkovaia 61; cu un elev din clasa 10-a.

**MAKAROV NIKOLAI GHEORGHIEVICI**, Saratov 28, ul. Sovetskaia 24, kv. 4: cu un filumenist.

**SIMHOVICI VLADIMIR**, Leningrad, Kolpino, pr. Lenina 20/5, kv. 25: cu un colecționar de insigne.

**KUJENKO ANATOLI**, R.S.S.A. Komi, Jelednodorojnii raion, pos. Jelednodorojnii, ul. Pionierskaia 20/5: cu un filatelist și un traducător de limbă rusă.

**ZOTOVA VALENTINA**, Celiabinsk, K. B.S., ul. Dorojnaia 3, kv. 24: cu o elevă.

**TROFIMOV IURI**, Perm, ul. Belinskovo 73, kv. 56: cu un colecționar de cărți poștale ilustrate.

**SOLOVIOVA LIUBA**, reg. Moscova, Podolski raion, Klimovsk, Parkovaia ul. 4: cu o elevă în clasa 6-a.

**MATI HALLANG**, Tallin, ul. Tihase 27, kv. 1: cu un filatelist.

**KAZANTEVA NINA**, Celiabinsk, ul. Dorojnaia 3, kv. 35: cu o elevă din clasa 10-a.

## Voiajul meu în America

(urmare din pag. 5-a)

de cîte ori povestesc cuiva despre voiajul nostru, îmi amintesc mereu cîte un episod care nu figurează în jurnal.

Tata primește sute de scrisori din toate colțurile Americii. Interesul manifestat de americani pentru călătoria noastră nu s-a răcit de fel. Chiar și eu primesc scrisori. Citindu-le, îmi dau din nou seama cît de puternice sînt sentimentele de prietenie ale americanilor simpli pentru țara noastră. Sînt ferm convins că contactul amical care s-a creat în cursul călătoriei noastre, nu este întîmplător, ci că el pornește din dorința largă a poporului american de a se pune capăt „războiului rece”. Nu pot înțelege de ce lucrul acesta displace atît de mult înalților personalități care în convorbirile cu tatăl meu au subliniat mereu că sînt gata să îmbrățișeze o politică de pace și de coexistență. Citind discursurile lor, ai impresia că pînă și primirea ospitalieră de care ne-am bucurat în America îi neliniștește.

Sute de americani m-au invitat la ei, ca să cunosc mai bine țara lor. Cu toate că n-am aruncat nici o monedă în fîntînă, sînt încredințat că dorința aceasta reciprocă se va împlăti.



# Cite ceva despre pictură

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															

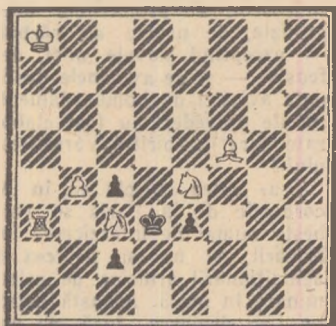
**ORIZONTAL:** 1) Remarcabil portretist, maestru al picturii ruse (1780—1847) — Reprezentant al picturii progresiste ruse din a doua jumătate a sec. al XIX-lea 2) Venerat — Se varsă în Caspica — Pronume 3) Adunarea Națională a Poloniei — Celebra pînă a pictorului italian Reni, continuatorul școlii din Bologna a lui Caracci — Gazetă 4) Pană — Patru roman — Înnoadă ideile — Tară... în Maramureș — Duet 5) Petrecere cu... cunoscuta pînă a lui Th. Aman — Așed la rind — Tudor Vladimirescu 6) O înfățișare fantastică — Zeița greacă a seducției — Virful cu... remarcabila pînă a pictorului Mirea 7) Dinșii — Pictor francez contemporan — Pictor englez născut la Barnstaple (1799—1879) 8) O culoare aprinsă — Maestru al picturii românești, autorul tabloului Odihna la cîmp — Renumit

pictor spaniol de origină greacă (2 cuv.)

**VERTICAL:** 1) Eminent paisagist rus 2) Celebra pînă a marelui Repin 3) Pronume — Udrea Enescu 4) Vestita galerie universală de la Leningrad 5) Nota trompetei — Țesătură fină 6) Fir — Cadru pentru un tablou 7) Intrări în atelier — Primele noțiuni 8) Grații — Alma... 9) Apăru 10) Strălucit pictor italian ale căruia pinze se remarcă prin bogăția culorilor 11) Elev al lui Rembrandt, născut la Dordrecht (1632—1693) — Sandu Lupescu 12) La marginile globului... — Conjunție muzicală — Eduard Grieg 13) Umor — Inceputul și sfîrșitul unui raid 14) Idem — Dans în patria pictorului Ribiera 15) Pictor francez, eroul filmului Moulin Rouge 16) Pictor realist rus, unul din promotorii mișcării peredviinicilor — Merg pe Via Appia.

## ȘAH

PROBLEMA nr. 46  
V. Voinov (Tomsk)



Mat în 3 mutări  
(Alb: Ra8, Ta3, Nf5, Cc3, Ce4, Pb4.  
Negru: Rd3, Pp.c2, c4, e3).

SOLUȚIA PROBLEMEI nr. 45

În problema lui I. Draiska (Alb: Ra1, Dh5, Tc3, Te7, Nb7, Cb1, Cg7, Pb2, Negru: Rd4, Td8, Tg4, Ce4, Cd3, Pp.a6, f6. Mat în 2 mutări) încercările albului 1. Da5 (amenință 2. Cf5) și 1. Te1 (amenință 2. Ce6) sînt respinse prin 1... Tf4!, respectiv 1... Td6! Soluția este 1.b3! (cu amenințarea 2.T: e4 mat). La mutarea calului d3 oriunde (afară de f4 și c5) urmează 2.Ce6 mat. 1... Cf4 2.Te4 mat; 1... Ce5! 2.Cf5 mat. La mutările calului e4 oriunde (afară de d6 și e3) urmează 2.Cf5 mat; 1... Cd6 2.Dd5 mat; 1... Ce3 2. Ce6 mat

In curind pe ecranele Capitalei:  
O producție a studiului „Belarusfilm”

## Frunze roșii



Scenariul: A. KULEȘOV, A. KUCEAR. Regia: V. KORȘ-SABLIN; Imaginea: I. FOGHELMAN; Muzica: N. KRIUKOV.  
cu E. PAVULS, IA AREPINA, MIHAIL JAROV, KLARA LUCIKO, S. KARNAUHOV, V. DEDIUȘKO

## POȘTA REDACȚIEI

**I. VLADUȚ** — Mangalia. Cîntecul care vă interesează din filmul „Fata cu chitara” este interpretat de Gigi Marga.

**C. CACIAROVSKI** — București. Regretăm, dar nu sîntem în măsură să vă satisfacem dorința. Corina Sanova a apărut la noi numai în filmul „Prințesa Mary”, prezentat cu cîțiva ani în urmă. Vă puteți adresa revistei „Sovetski Ekran”, — Moscova, str. Malii Gnezdnikovski, nr. 7.

**AURELIA COLȚEA** — Fălticeni. Actrița dumneavoastră preferată, Ludmila Gurcenko, a absolvit de curînd Institutul unional de cinematografie și a jucat pînă acum în filmele „Noapte de carnaval” și „Fata cu chitara”. Ii puteți scrie la Teatrul de estradă din Moscova.

**M. ȘTEFANESCU** — Făgăraș. Actritelor L. Smirnova, O. Zobotkina, A. Laronova, T. Pilețkaia, N. Veselovskaia, I. Makarova și N. Mișkova, le puteți scrie pe adresa: Kinostudia „Mosfilm” — Moscova, iar lui Iuliei Borisova pe adresa Teatrul Vahtangov — Moscova.



# LA PRIMA BRIGADĂ COMUNISTĂ DE MUNCA...

(urmare din pag. 3-a)

compleindu-se unii pe alții, comuniștii atelierului de reparat locomotive au stabilit astfel o seamă de lucruri, o seamă de condiții fundamentale, ca să le spunem așa. După care au început să ceară părerea și celor 22 de comsomoliști — care n-au întîrziat să și-o dea, ba chiar fără să fie prea mult rugați.

Așa s-a ajuns la prima adunare ținută în atelierul lor: la 13 octombrie 1958... Nu știau că la adunarea aceea aveau să alcătuiască prima brigadă comunistă de muncă. Nu se gîndiseră nici o clipă să dea vreun nume faptei lor. Asta s-a întîmplat mai tîrziu, la 21 noiembrie cînd C.C. al Comsomolului a hotărît să le confere gloriosul titlu de brigadă comunistă...

Atunci, la prima adunare ei au hotărît pur și simplu:

Să automatizeze procesele de producție și să reducă mult durata reparațiilor la locomotive (bineînțeles, au fixat și cifre, ore, procente); ca fiecare muncitor al atelierului să facă cel puțin o propunere de raționalizare peste an; ca orin aceste propuneri să economisească pe an cel puțin 60.000 de ruble; să ajute la repararea utilajului agricol al colhozurilor patronate; să-i ajute să se socializeze în meseria pe care și-au ales-o elevii din școlile patronate.

Și au mai hotărît ca toți tinerii muncitori din atelier să termine școala de zece ani. Și să sfîrșim tot ce-i vechi în

conștiința muncitorilor din atelier... Și încă o seamă de lucruri, pe care nu le mai insir.

Procesul verbal pe care l-au încheiat la terminarea ședinței a consemnat aceste hotărîri, care materializau gîndurile lor cele mai intime, fără nici o floriceică de stil, pe hîrtia cea mai obișnuită, cu scrisul cel de toate zilele...

Atunci nu se gîndiseră că bucata aceea de hîrtie ar putea să aibă altă însemnătate decît să le amintească de cele ce-au hotărît laolaltă. Astăzi ea este păstrată, însă, la muzeul depoului. Iar hotărîrile pe care le-au adoptat au stimulat o mare mișcare, care continuă și extinde primul lor gînd.

Așa se întîmplă, se pare, mai totdeauna. Cei care fac istoria, nu se gîndesc că aceasta va trebui într-o zi și scrisă.

### CE SE CHEAMA A TRAI COMUNIST?

Cînd i-am pus această întrebare lui Boris Brikov — ieșit parcă anume din filele unui roman cu eroi pozitivi, spre a dovedi că „poteirea” realității există mai ales în cugetul denigratorilor acesteia — tînărul organizator de partid a făcut o mișcare largă cu mina, și mi-a spus:

— Ei, vedeți, asta nu-i chiar așa lesne de explicat, sînd aici de-an picioarele... Despre asta s-ar putea vorbi mult și se și vorbește mult acum la noi...

— Știu, l-am încredințat. Dar nici nu vroiam să încingem o dezbateră teoretică, ci să-mi dau numai seama cum

prinde viață această parte a cuvîntului de ordine al brigăzii.

— Așa da, e mai ușor — a convenit Brikov și imediat a prins să-mi povestească, volubil, cite ceva din cele ce alcătuiesc acum existența de fiecare zi a membrilor brigăzii.

— Cînd am spus că vrem să trăim ca niște comuniști, am înțeles că va trebui să ne interesăm mult mai mult decît o făceam înainte de viața pe care o ducem fiecare dintre noi în afara locului de muncă. Cum să vă spun... Am hotărît, de exemplu, să ștergem din vocabularul nostru cuvîntul beție. Asta nu înseamnă că ne gîndim să devenim un fel de acești. Nu! Dar socotim că beția îl degradează pe om. Apoi, credem că colectivul nu poate fi nepăsător față de felul cum își orînduiește în general omul viața lui, dacă are o comportare civilizată... De cînd am alcătuit brigada fiecare dintre noi caută să transmită celorlalți tot ce are mai bun în experiența lui de muncă, ne vizităm mult mai des acasă în general legăturile dintre noi au devenit mai strînse. Dacă se întîmplă vreo abatere de la normele de viață pe care noi le socotim potrivite cu noile cerințe, toată brigada se adună și cercetează cauzele care au pricinuit-o, încearcă să-i găsească rădăcinile și să le smulgă...

De cînd s-a constituit prima brigadă comunistă de muncă au trecut abia șase luni. E un răstîmp prea scurt spre a face un bilanț într-o activitate atît de gîngășă ca aceea de forjare a omului

nou. Și poate că de asta nici Boris Brikov n-a tras vreo încheiere, ci a lasat ca restul să-l subînțelegem din zîmbetul luminos cu care și-a întovărașit vorbele.

Mi-aș îngădui totuși să amintesc de două întîmplări care au legătură între ele și sînt intim legate și de cele de mai sus.

În luna aprilie, brigada și-a îndeplinit planul de muncă în douăzeci și unu de zile. La sfîrșitul aceleiași luni a primit Drapelul de producție al căilor ferate și un premiu de 4.000 de ruble. Pe care l-a folosit așa: 1.000 de ruble le-a cheltuit pentru bilete de teatru, iar 3.000 le-a alocat pentru cumpărarea ne mobilă la doi tovarăși de muncă ce primiseră de puțină vreme apartamente în noul bloc de locuințe al depoului.

...Mai către începutul anului citisem în revista „Kommunist” un articol interesant care arăta că societatea sovietică trebuie să tindă astăzi la crearea unui nou mod de viață, demn de idealurile societății comuniste. Prin „mod de viață” autorul articolului înțelegea acel domeniu al ei care se referă la relațiile dintre oameni în viața de fiecare zi, în familie, la obiceiuri, tradiții, distracții, cărbători etc.

Nu știu dacă toți membrii primei brigăzi comuniste de muncă citiseră acel articol, dar am văzut că toți îi cunoșteau cuprinsul. Și asta e lucrul cel mai de seamă.

Dumitru Hincu



# Acordul comercial anglo-sovietic

La mai puțin de trei luni după vizita și tratativele duse la Moscova de premierul britanic Macmillan, Anglia a încheiat un important Acord comercial cu U.R.S.S.

Tratativele propriu zise pentru încheierea acestui Acord, care intră în vigoare la 1 Iulie, pe o durată de 5 ani, n-au fost lipsite de dificultăți, dar spiritul de bunăvoință, înțelegere reciprocă de care au fost însușite ambele părți a contribuit deopotrivă la înlăturarea dificultăților și la scurtarea considerabilă a timpului necesar negocierilor.

Cu 5 ani în urmă, Uniunea Sovietică a oferit unor firme engleze pentru cumpărare de mărfuri în valoare de peste 400 milioane lire sterline. Dar industriașilor englezi nu li s-a îngăduit — cu toată părerea lor de rău — să primească o altă de atrăgătoare comandă sovietică. În 1956, cu ocazia vizitei în Anglia a lui N. S. Hrușciov s-a arătat conducătorilor englezi că dacă n-ar exista discriminările și restricțiile în comerțul cu Răsăritul, U.R.S.S. ar fi gata să achiziționeze din Anglia în timp de 5 ani mărfuri în valoare de 9-11 miliarde ruble, din care aproape jumătate reprezentând utilaj industrial și nave.

Refuzul de atunci al guvernanților englezi de a primi ofertele sovietice, întocmai ca și refuzul similar al Statelor Unite, care inspirau întreaga politică de embargo îndreptată împotriva țărilor socialiste — nu a adus Uniunii Sovietice nici un fel de prejudiciu. Mărturie stau toate succesele dobândite de U.R.S.S. în cursul ultimului cincinal postbelic, atât în ce privește dezvoltarea economiei, cât și în ce privește însăși creșterea considerabilă a comerțului exterior sovietic.

Acest refuz, cel puțin din partea Angliei, nu s-a putut menține mult timp la același grad de inflexibilitate. O serie de factori, printre care criza economică din S.U.A., prejudiciile tot mai grave provocate economiei britanice de ipsa schimburiilor tradiționale cu marea piață răsăriteană și influența economică din ce în ce mai simțită a Uniunii Sovietice și a celorlalte țări socialiste pe piața mondială au determinat cercurile conducătoare britanice să-și plice urechea la cererile tot mai insistente ale cercurilor de afaceri doritoare să lărgească schimburile comerciale anglo-sovietice.

La începutul anului trecut, guvernul sovietic, prezentând spre examinare guvernelor occidentale propunerile sale concrete în vederea slăbirii încordării internaționale — a subliniat marea însemnatate pe care ar avea o extindere legăturilor comerciale internaționale. Guvernul sovietic considera că existau încă de atunci asemenea posibilități și arăta că pe această cale se puteau pune bazele firești și cele mai sigure ale colaborării pașnice dintre toate statele.

Cind premierul Macmillan, înapoiat în Anglia după voiajul la Moscova, anunșase în Camera Comunelor că o delegație specială va pleca în U.R.S.S. pentru a discuta posibilitățile de extindere a comerțului anglo-sovietic, declarațiile sale au fost primite cu exclamații unanime de aprobare. Acum, cind această delegație s-a întors la Londra aducind un Acord proaspăt parafat, care extinde considerabil schimburile comerciale cu U.R.S.S., presa britanică, fără nici o excepție, aduce laude negociatorilor și aprobă cu entuziasm Acordul încheiat.

„În Anglia — declara în ajunul semnării Acordului, cunoscutul fruntaș laburist Ian Mikardo — există o mare dorință de a lărgeți comerțul cu Uniunea

Sovietică, și aceasta nu numai pentru valoarea sa economică, ci și pentru faptul că comerțul este una din cele mai potrivite căi a cimentării bunelor relații între țări”.

De aceeași părere au fost și semnatorii Acordului din 24 mai. În scurta cuvintare pe care a pronunțat-o după semnare, N. S. Patolicev sublinia că acest Acord comercial va putea servi la întărirea relațiilor economice și politice între cele două țări, iar șeful David Eccles, la rindul său, declarându-se pe deplin satisfăcut de încheierea cu succes a tratativelor și de însăși călătoria făcută la Moscova, spunea: „Am făcut un pas în direcția cea bună. Ce înseamnă direcție bună? Ea înseamnă colaborare în scopul ridicării nivelului de trai nu numai al popoarelor noastre, ci al popoarelor întregii lumi. Progresul constant în această direcție este adevărata cale pentru întărirea păcii și prieteniei dintre noi”.

A. I. Mikolan — care a fost rugat de ministrul britanic să aprecieze semnificația Acordului, a formulat în câteva propoziții însăși esența politicii comerciale a statului sovietic: „V-am mai spus că nu vrem să impunem englezilor un Acord care să ne fie favorabil nouă și lor nu. Am propus un Acord care să fie avantajos ambeor părți. Acest Acord e bun și pentru faptul că nu e îndreptat împotriva nimănui. Ba mai mult, el e folositor și altor țări, fiindcă dezvoltarea comerțului internațional e folositoare tuturor”.

Ziarul „Times”, apreciază Acordul comercial semnat la Moscova drept „un pas important în relațiile internaționale”.

În cadrul noului Acord, se prevede o sporire simțitoare atât a livrărilor de mărfuri tradiționale în exportul sovietic, cât și a unor articole noi pe care le produce în ultimii ani industria în plină dezvoltare a U.R.S.S. Astfel, pe lângă cereale, chereștea și lemn de construcții, celuloză, minereu de mangan, azbest, metale neferoase, îngrășăminte chimice etc., Uniunea Sovietică va exporta acum în Anglia automobile de mic litraj, aparate fotografice, ceasornice, instrumente muzicale, medicamente, covoare, jucării, articole de artizanat, vinuri și coniacuri etc.

La import, Acordul prevede ca Uniunea Sovietică să achiziționeze din Marea Britanie utilaje pentru industria chimică, pentru industria de celuloză-hârtie, mașini și utilaje pentru industria metalurgică, electrotehnică, mașini pentru automatizarea proceselor de producție, utilaje pentru industria frigotehnică, utilaje pentru fabrici de zahăr și alte unități ale industriei alimentare etc.

Acordul anglo-sovietic semnat la Moscova nu va întârzia să producă un puternic ecou peste Ocean. De la vizita făcută în S.U.A. la începutul anului de Anastas Mikolan, cind s-a văzut că cercurile de afaceri americane nu împărtășesc deloc punctul de vedere oficial în privința relațiilor Est-Vest, atmosfera a devenit și mai favorabilă relațiilor schimburilor comerciale americano-sovietice. Zilele trecute, la Congresul Consiliului național al industriașilor, ținut la New York, mulți oratori s-au ridicat împotriva piedicilor pe care anumite cercuri din S.U.A. le pun dezvoltării comerțului sovieto-american. Apropiata deschidere a expoziției industriale americane la Moscova și a celei sovietice la New York vor constitui desigur noi argumente în favoarea acestei teze.

M. Mihail

# Turiști americani la Moscova



Timp de o săptămână, un grup de turiști americani din statul Florida (S.U.A.), organizat din inițiativa d-lui Ralph Ranek, vicepreședintele companiei de radio și televiziune din Miami, au fost oaspeții Moscovei și Leningradului.

În convorbirea pe care a avut-o cu un redactor al ziarului „Komsomolskaia pravda” d-l Ranek a împărtășit câteva din impresiile culese în timpul vizitei în U.R.S.S. Printre altele, el a declarat că pășise pe pământul sovietic cu unele îndoieli, dar că acestea i-au fost spulberate încă din primul moment.

Ralph Ranek s-a declarat încântat de primirea ce i s-a făcut. Moscova i-a apărut ca un oraș mare și animat, unde fiecare locuitor are o ocupație. Vorbind despre succesele dobândite de

poporul sovietic, oaspețele american a declarat că în fața acestor succese încearcă un sentiment amestecat — de admirație, dar și de teamă: teamă față de ideile comuniste, care „cuceresc prea repede mințile”.

La întrebarea dacă americanii văd într-adevăr în poporul sovietic un adversar, R. Ranek a răspuns că este vorba de un adversar pe tărîm ideologic.

În încheiere, d-l Ranek a ținut să arate că, contrar unei vechi păreri cu privire la poporul și guvernul sovietic, în cursul vizitei s-a convins că poporul este devotat guvernului și Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

În clișeu: N. S. Hrușciov în mijlocul grupului de turiști americani.

## O analogie deplasată

Proiectul sovietic al Tratatului de pace cu Germania, propus la Conferința de la Geneva a miniștrilor Afacerilor Externe, se află în aceste zile în centrul atenției generale. Proiectul este salutat de toți cei interesați sincer în lichidarea urmărilor războiului trecut și în înlăturarea unui nou război. Dar este puternic atacat de acele cercuri care nu doresc slăbirea încordării internaționale, și anume de cercurile cărora existența Germaniei occidentale le este necesară ca pumn de fier și cap de pod pentru arme atomice și rachetă ale N.A.T.O.

Din partea acestor cercuri, care se străduiesc să torpileze proiectul sovietic al Tratatului de pace cu Germania, pornesc afirmațiile calomnioase cum că acest proiect ar fi, prin spiritul lui, analog, chipurile, cu Tratatul de la Versailles.

Pe ce se întemeiază cei ce fac această analogie? După cum se vede, autorilor ei nu le sînt pe plac acele articole din proiectul sovietic în care este vorba de anumite îngrădiri militare pentru Germania. S-ar părea că aceste îngrădiri sînt cit se poate de firești și necesare, dacă ținem seama de faptul că militarismul german este factorul care a dezlănțuit războiul mondial în două rînduri. Articolul 28 al proiectului sovietic prevede că Germania nu trebuie să aibă, să producă, să achiziționeze și să experimenteze nici un fel de armament nuclear sau alte mijloace de exterminare în masă, inclusiv arma bacteriologică și chimică, precum și mijloacele

de lansare respective, ca rachete, proiectile teleghidate, submarine și bombardiere.

Este, deci, firească, întrebarea: ce poate fi analog aici cu spiritul Versailles-ului care, între altele fie spus, a fost opera diplomației occidentale și nu a celei sovietice? Deosebirea fundamentală dintre proiectul sovietic de tratat de pace și sistemul aplicat la Versailles constă tocmai în faptul că cel dintîi deschide în fața poporului german perspectiva unei dezvoltări pașnice, creînd totodată garanții sigure că militarismul german nu va mai reinvia, lucru pe care dictatul de la Versailles nu l-a făcut.

Îngrădirile propuse de Uniunea Sovietică sînt cit se poate de raționale și nu au un caracter discriminatoriu. De altfel, măsuri analoge au fost incluse și în alte tratate postbelice cum ar fi tratatul de stat cu Austria, tratatul de pace cu Italia și chiar tratatul de pace cu Japonia încheiat la San Francisco, cu care, de altfel, Uniunea Sovietică n-are nici o legătură.

Necesitatea anumitor îngrădiri în domeniul militar în ce privește Germania este recunoscută, în principiu, chiar și în Acordurile de la Paris. În anexa I, în cadrul protocolului III, privind modificarea și completarea Tratatului de la Bruxelles cu privire la Uniunea vest-europeană se prevede: „Cancelarul federal declară că Republica Federală își asumă obligația de a nu produce pe teritoriul ei arma atomică, chimică și bacteriologică”. În aceeași anexă sînt enumerate și

alte tipuri de arme pe care Germania occidentală se obligă să nu le fabrice. Este vorba, îndeosebi, de proiectilele teleghidate, de navele de război, — exceptînd navele mici, defensive — și de avioanele destinate aviației de bombardament. Aceste prevederi au fost elaborate oare în spiritul Versailles-ului?

S-ar putea obiecta că în Acordurile de la Paris se vorbește numai de interzicerea fabricării, și nu și de cea a achiziționării armelor de exterminare în masă. Această obiecție i-ar demasca, însă, pe autorii ei. Care om lucid s-ar încumeta să afirme că Bundeswehru, înarmat cu arma atomică și rachetă purtînd marca „made in S.U.A.” nu ar prezenta nici un pericol, și că înarmat cu aceeași armă, însă de producție proprie, ar deveni primejdios?

Toate aceste analogii cu Versailles-ul nu urmăresc decît un singur țel, și anume să lase deschise, prin orice mijloace, supapele pentru înarmarea nelimitată a R.F.G. cu arma atomică și rachetă. Aceasta încalcă însă articolele prohibitive ale Acordurilor de la Paris care, cu buna știință și cu asentimentul autorilor lor au fost transformate cu cinism în petece de hîrtie care nu valorează nici două parale. Ce altceva decît teama că tratatul de pace, așa cum îl propune Uniunea Sovietică, ar pune capăt acestui joc periculos cu focul în inimă pe amatorii de analogii istorice nefundate?

M. Sturua

# SĂPTĂMÎNA